

OP Yrityspankki Oyj:n osavuositiedot
1.1.–31.3.2017

OP Yrityspankki Oyj:n osavuositarkastus 1.1.–31.3.2017

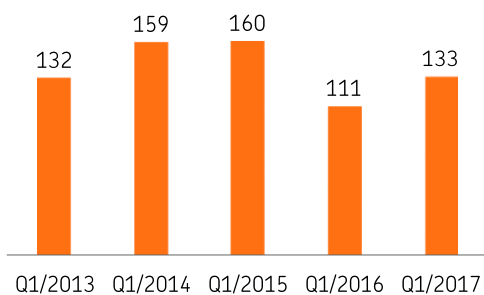
- Konsernin tulos ennen veroja oli 133 miljoonaa euroa (111). Oman pääoman tuotto oli 11,1 % (9,7).
- Pankkitoiminnan tulos ennen veroja kasvoi 82 miljoonaan euroon (51) sijoitustoiminnan nettotuottojen ja korkokatteen kasvettua. Luottokanta kasvoi vuodessa 14,7 prosenttia 18,9 miljardiin euroon. Kulu–tuotto-suhde oli 32 prosenttia (38).
- Vahinkovakuutuksen tulos ennen veroja pieneni 42 miljoonaan euroon (59). Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 95,5% (88,6). Sijoitustaseen nettotuotto käyvin arvoon oli 50 miljoonaa euroa (-40).
- Muun toiminnan tulos ennen veroja oli 9 miljoonaa euroa (1). Maksuvalmius ja rahoituksen saatavuus säilyivät hyvänä.
- CET1-vakavaraisuus oli 14,6% (14,9). Tavoite on 15 %.
- Näkymät ennallaan: OP Yrityspankki -konsernin tuloksen ennen veroja odotetaan jäävän saman tasoiseksi tai pienemmäksi kuin vuonna 2016.

	1–3/2017	1–3/2016	Muutos, %	1–12/2016
Tulos ennen veroja, milj. €				
Pankkitoiminta	82	51	60,4	260
Vahinkovakuutus	42	59	-28,3	231
Muu toiminta	9	1		13
Konserni yhteensä	133	111	20,0	504

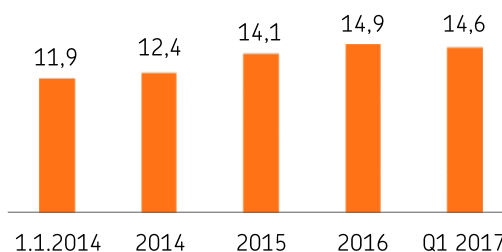
Tuloksen vertailulukuna on käytetty vuoden 2016 vastaavien jaksojen lukuja. Tase- ja muiden poikkileikkaustyyppisten erien vertailulukuna on käytetty vuoden 2016 lopun tilannetta, ellei toisin mainita.

Taloudelliset tavoitteet	1–3/2017	2016	Tavoite
Asiakaskokemus, NPS (-100–+100)	67	58	70, yli ajan 90
CET1-vakavaraisuus, %	14,6	14,9	15
Taloudellisen pääomavaateen tuotto, %	17,7	17,0	22
			Kulutaso 2019 alle 2015 tason (475)
Nykyliiketoiminnan kulut, milj. €	489	471	
Osinkosuhde tilikauden tuloksesta, %	-	50,4	50

Tulos ennen veroja, milj. €

Ydinvakavaraisuussuhde (CET1),%

OP Yrityspankki Oyj:n osavuositarkastus 1.1.–31.3.2017

Sisällysluettelo

Toimintaympäristö	3
Konsernin tulos	4
Keskeiset tapahtumat tammi–maaliskuussa	4
Konsernin vakavaraisuus	5
Luottoluokitukset	6
Konsernin riskiasema	6
Segmenttien tulos	9
Pankkitoiminta	9
Vahinkovakuutus	11
Muu toiminta	13
Konsernin rakennejärjestelyt	13
Henkilöstö ja palkitseminen	13
Varsinaisen yhtiökokouksen päätöksiä	14
Katsauskauden jälkeiset tapahtumat	14
Loppuvuoden näkymät	14
Tuloslaskelma	15
Laaja tuloslaskelma	15
Tase	16
Oman pääoman muutoslaskelma	17
Rahavirtalaskelma	18
Segmenttikohtaiset tiedot	19
Liitetaulukot	21

Toimintaympäristö

Luottamus maailmantalouteen kohentui ja maailmankauppa elpyi ennakkotietojen mukaan selvästi vuoden 2017 alussa. Myönteinen kehitys oli laajalla pohjalla. Talousindikaattorien perusteella myös euroalueen talouskasvu piristyi vuoden alussa.

Inflaatio nopeutui energian hintojen kallistumisen seurauksena useimmissa maissa. Yhdysvalloissa keskuspankki nosti ohjauskorkonsa 0,75–1,00 prosenttiin ja ennakoi koronnostojen jatkuvan.

Euroopan keskuspankki (EKP) piti ohjauskorkonsa ennallaan, mutta viesti maaliskuussa riskien lieventyneen ja deflaatiouhan väistyneen. Sekä lyhyet että pitkät korot säilyivät jokseenkin vuodenvaihteen tasolla.

Suomen talouskasvu elpyi edelleen vuoden ensimmäisellä vuosineljänneksellä. Kuluttajien luottamus oli vahva, ja työttömyys laski yhä. Myös vienti alkoi piristyä. Inflaatio kiihtyi maltillisesti öljyn hinnan kallistumisen vuoksi. Asuntomarkkinat kohenivat edelleen, mutta hinnat nousivat vain hieman.

Maailmantalouden kehitys kohenee hieman lähiaikoina. Suomen talous kasvaa kohtalaisesti. Korkotaso säilyy euroalueella matalana. Lähiaikojen suotuisia näkymiä varjostavat edelleen poliittiset riskit.

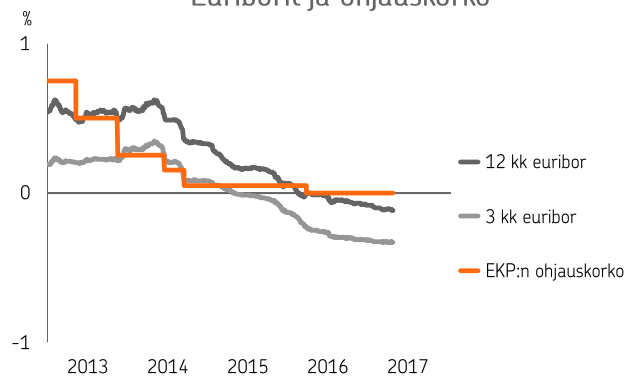
Kotitalousluottojen kasvu hidastui hieman alkuvuonna ja oli noin 2,5 prosenttia. Kehityksen taustalla on etenkin asuntolainakannan aiempaa hitaampi kasvu. Suomen Pankin arvion mukaan erittäin matala korkotaso on kasvattanut asuntolainojen lyhennyksiä. Asuntoyhteisö- ja yritysluottojen kasvu jatkui edellisvuotta hitaampana. Tuoreimman pankkibarometrin mukaan luottojen, ja etenkin asuntolainojen, kysynnän odotetaan kasvavan.

Talletuskannan kasvu kääntyi negatiiviseksi alkuvuonna. Kotitaloustalletusten kasvu jatkui edellisvuotta pirteämpänä, pääasiassa käyttötilien myönteisen kehityksen siivittämänä. Toisaalta julkisyhteisö- ja yritystalletuskannat kutistuivat vuodentakaisesta. Viimeksi mainittujen talletuskantojen kasvutahdit ovat vaihdelleet huomattavasti viime vuosina.

Suomeen rekisteröityjen sijoitusrahastojen arvo kohosi vuoden ensimmäisen neljänneksen aikana 4 miljardilla eurolla 110,5 miljardiin euroon. Kasvusta 1,2 miljardia euroa oli peräisin nettomerkinnöistä ja loput positiivisesta arvomuutoksesta.

Vahinkovakuutusyhtiöiden alkuvuotta on sävyttänyt liikennevakuutuslain muutoksesta liikkeelle lähtenyt hintakilpailu autovakuutuksissa. Vakuutusyhtiöiden maksutulon kasvu on hiipunut, mutta vahinkovakuuttajien liiketoiminnan kannattavuus ja vakavaraisuus ovat edelleen hyvällä tasolla.

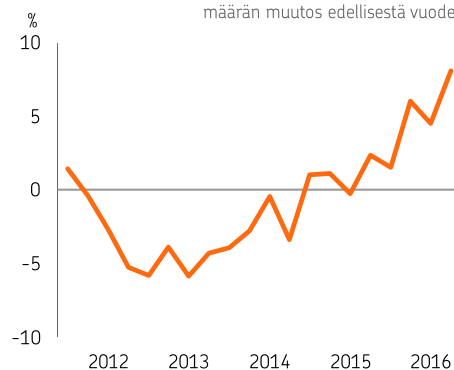
Euriborit ja ohjauskorko

Lähde: Suomen Pankki

Investoinnit Suomessa

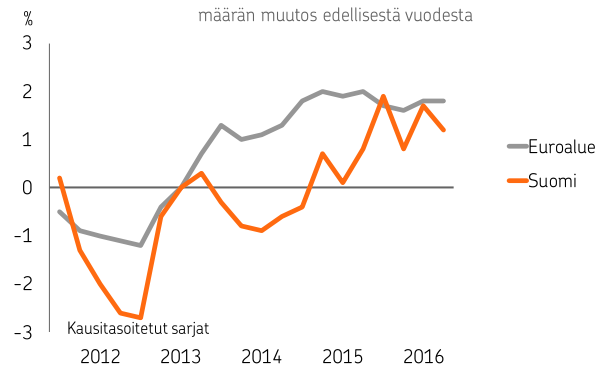
määrän muutos edellisestä vuodesta

Lähde: Tilastokeskus

BKT

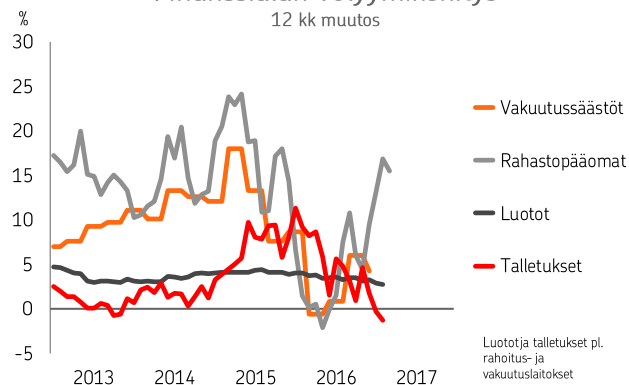
määrän muutos edellisestä vuodesta

Lähteet: Eurostat, Tilastokeskus

Finanssialan volyymikehitys

12 kk muutos

Lähteet: Suomen Pankki, FK, Suomen Sijoitus tutkimus Oy

Konsernin tulos

Milj. €	1-3/2017	1-3/2016	Muutos, %	1-12/2016
Korkokate	55	60	-7,6	228
Vakuutuskate	111	123	-9,8	534
Nettopalkkiotuotot	-2	7		-4
Sijoitustoiminnan nettotuotot	103	38		247
Liiketoiminnan muut tuotot	9	10	-4,1	33
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	1	0		-2
Tuotot yhteensä	278	238	17,0	1 037
Henkilöstökulut	43	42	4,0	162
Poistot ja arvonalentumiset	14	12	15,4	51
Liiketoiminnan muut kulut	82	64	27,5	281
Kulut yhteensä	139	118	18,0	494
Saamisten arvonalentumiset	4	8	-44,3	37
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	0	0	5,3	2
Tulos ennen veroja yhteensä	133	111	20,0	504

Tammi-maaliskuu

Konsernin tulos ennen veroja oli 133 miljoonaa euroa (111). Tuotot kasvoivat 17 prosenttia sijoitustoiminnan nettotuottojen kasvettua ja kulut kasvoivat 18 prosenttia. Tuotot kasvoivat pankkitoiminnassa, mutta laskivat hieman vahinkovakuutuksessa.

Korkokate laski 55 miljoonaan euroon (60). Pankkitoiminnan korkokate vahvistui luottokannan kasvettua sekä keskimarginaalin noustua tammi-maaliskuussa 1,44 prosenttiin (1,41). Korkokatetta pienensi trading-toiminnan korkokate.

Vakuutuskate laski 9,8 prosenttia ja oli 111 miljoonaa euroa (123). Vakuutusmaksutuotot olivat hieman vertailukautta suuremmat henkilöasiakkaiden vakuutusmaksutuottojen kasvettua. Korvauskulut kasvoivat 6,9 prosenttia vertailukautta heikomman vahinkokehityksen johdosta.

Palkkiotuotot kasvoivat vertailukaudesta 9,4 prosenttia arvopaperivälityksen palkkiotuottojen kasvettua. Katsauskauden palkkiokuluja kasvattivat pankkitoiminnan ja vahinkovakuutuksen jäsenpankeille maksamat palkkiot.

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 103 miljoonaa euroa (38). Sekä arvopaperikaupan että myytävissä olevien varojen nettotuotot kasvoivat selvästi vertailukaudesta. Markkinamuutoksista johtuvat johdannaisten luotto- ja vastapuoliriskin positiiviset arvonmuutokset (CVA) paransivat arvopaperikaupan nettotuottoja. Myytävissä olevien varojen nettotuottoja kasvattivat oman pääoman ehtoisten instrumenttien myyntivoittojen kasvu 15 miljoonalla eurolla ja osinkojen ja voitto-osuuksien kasvu 10 miljoonalla eurolla. Sijoitustoiminnan nettotuotot sisälsivät arvonalentumisia yhteensä 3 miljoonaa euroa (5).

Liiketoiminnan muut tuotot laskivat ja olivat 9 miljoonaa euroa (10). Vertailukauden tuottoja kasvatti ryhmän muilta luottolaitoksilta veloitetut keskitetyn likviditeettireservin kustannukset.

Kokonaiskulut kasvoivat ja olivat 139 miljoonaa euroa (118). Henkilöstökulut kasvoivat vertailukaudesta 4 prosenttia. Liiketoiminnan muita kuluja kasvattivat ICT-kulujen kasvu ja poistoja kasvatti lähinnä ICT-investointeihin liittyvä poistojen kasvu etenkin vahinkovakuutustoiminnassa.

Saamisten arvonalentumiset olivat 4 miljoonaa euroa (8). Niiden osuus luotto- ja takauksista oli 0,02 prosenttia (0,18).

Käyvän arvon rahasto ennen veroja pieneni hieman ja oli kauden lopussa 244 miljoonaa euroa positiivinen (245).

Keskeiset tapahtumat tammi-maaliskuussa

EKP:n kohdennettu rahoitusoperaatio TLTRO-II

EKP tarjoaa euroalueen luottolaitoksille neljä kohdennettua neljän vuoden mittaista pitempiaikaista rahoitusoperaatiota (TLTRO-II), joilla se pyrkii ensisijaisesti tukemaan kasvua. Pankit voivat lainata TLTRO-II-operaatioista määrän, joka vastaa enintään 30 prosenttia niiden vuoden 2016 tammikuun lopun lainakannasta euroalueen yrityksille ja kotitalouksille lukuun ottamatta kotitalouksien asuntolainoja. Ylläpitääkseen vahvaa kasvua OP Ryhmä osallistui katsauskaudella TLTRO-II-operaatioihin yhteensä 1 miljardilla eurolla. Yhteensä OP Ryhmä on osallistunut TLTRO-II-operaatioihin 4 miljardilla eurolla.

Pk-yrityksille suunnatut rahoitusohjelmat

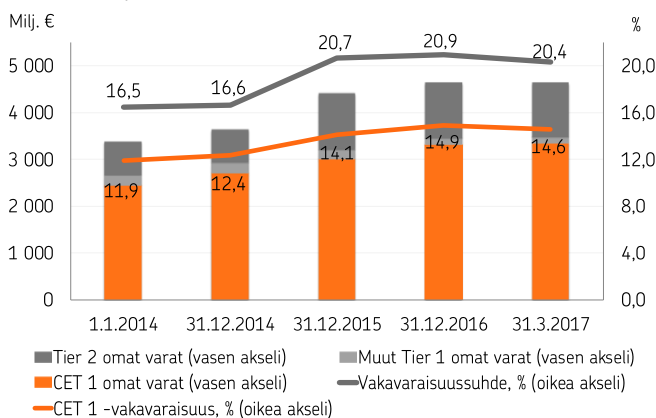
OP Ryhmä on välittäjänä kahdessa Euroopan investointirahaston (EIR) takaamassa pk-yritysten rahoitusohjelmassa. Maaliskuussa 2016 allekirjoitetun sopimuksen mahdollistamasta 150 miljoonan euron rahoituksesta luottoja on myönnetty lähes 70 yritykselle jo noin 60 miljoonaa euroa. Rahoitus on suunnattu alle 500 henkilöä työllistävien, kasvavien ja innovatiivisten yritysten hankkeille. Tammikuussa 2017 allekirjoitetun uuden sopimuksen myötä OP:n välitettäväksi tuli 150 miljoonaa euroa lisää pk-yrityksille suunnattua EIR:n takaamaa rahoitusta. Jälkimmäisen sopimuksen rahoitus on suunnattu alle 250 henkilöä työllistävien yritysten hankkeille. Pk-yritykset ovat olleet kiinnostuneita myös tästä rahoitusohjelmasta. Molemmissa rahoitusohjelmissa EIR antaa luotoille 50 prosentin riskinjakotakauksen. Rahoittamalla pieniä ja keskusuuria yrityksiä, joilla on kasvupotentiaalia, OP Ryhmä on mukana tukemassa tulevaisuuden talouskasvua ja työllisyyttä.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvityspyyntö

OP Ryhmä on toimittanut vastauksensa Kilpailu- ja kuluttajavirastolta vuonna 2015 saatuun selvityspyyntöön. Viranomaiset selvittävät OP Ryhmän markkina-asemaa vähittäispankipalveluissa ja vahinkovakuutuslaitosten hinnoittelua. Asia on edelleen viranomais selvityksessä.

Konsernin vakavaraisuus

Omat varat ja vakavaraisuus

Luottolaitosvakavaraisuus

Konsernin CET1-vakavaraisuus oli katsauskauden lopussa 14,6 prosenttia (14,9). Konsernin tavoite CET1-vakavaraisuudelle on 15 prosenttia.

Luottolaitostoiminnan vakavaraisuus on vahva suhteessa lakisääteeseen ja viranomaisen asettamiin vakavaraisuusvaatimuksiin. Lakisääteinen minimi vakavaraisuussuhteelle on 8 prosenttia ja CET1-vakavaraisuudelle 4,5 prosenttia. Luottolaitoslain mukainen 2,5 prosentin kiinteä lisäpääomavaatimus nostaa käytännössä alarajan vakavaraisuussuhteelle 10,5 prosenttiin ja CET1-vakavaraisuudelle 7 prosenttiin.

Ydinpääoma oli katsauskauden lopussa 3,3 miljardia euroa (3,3). Ydinpääomaa kasvattivat Pankkitoiminta- ja Muu toiminta - segmenttien tulos ja vakuutusyhtiöiden osingot.

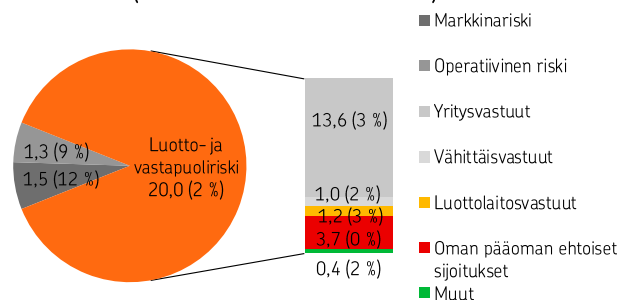
Kokonaisriski oli katsauskauden lopussa 22,8 miljardia euroa (22,1), eli 3,0 prosenttia suurempi kuin edellisen vuoden lopussa. Luottoriskin keskimääräiset riskipainot pysyivät vuodenvaihteen tasolla. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän sisäiset vakuutusyhtiösijoitukset käsitellään riskipainotettuina erinä Euroopan keskuspankin (EKP) luvan mukaisesti. Oman pääoman ehtoihin sijoituksiin sisältyy konsernin sisäisiä vakuutusyhtiöomistuksia riskipainotettuina erinä 3,7 miljardia euroa noin 280 prosentin riskipainolla.

OP Yrityspankki -konserni kuuluu OP Ryhmään, jonka vakavaraisuutta valvotaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymän (Rava) valvonnasta annetun lain mukaan.

Finanssivalvonta tekee makrovakauspäätöksen neljännesvuosittain. Finanssivalvonta päätti maaliskuussa 2017 edelleen olla asettamatta pankeille syklisyyttä vähentävää lisäpääomavaatimusta ja päätti aloittaa asuntolainojen 15 prosentin riskipainoalarajan valmistelut. Asuntolainojen riskipainoalarajalla ei toteutuessaan olisi olennaista vaikutusta OP Yrityspankin vakavaraisuuteen.

Valtiovarainministeriö on valmistelemassa järjestelmäriskipuskurin lisäämistä luottolaitoslakiin. Luonnosten mukaan Finanssivalvonta voisi asettaa järjestelmäriskipuskurin 0-5 prosenttiin.

Kokonaisriski 31.3.2017,
 yhteensä 22,8 mrd. €
 (muutos vuoden alusta 3 %)

Euroopan keskuspankin (EKP) valvonta

OP Ryhmä on EKP:n valvonnassa. EKP on asettanut OP Ryhmälle valvojan arviointiin (SREP) perustuvan pääomavaatimuksen. EKP:n asettama 1.1.2017 voimaan tullut lisäpääomavaatimus (P2R) on 1,75 prosenttia. Lisäpääomavaatimus huomioiden OP Ryhmän uusi vakavaraisuuden minimitaso on CET1-vakavaraisuudelle 10,75 prosenttia ja vakavaraisuussuhteelle 14,25 prosenttia. Lisäksi EKP on määrittänyt vakavaraisuusohjeistuksen (P2G), jonka määrä on 1,0 prosenttia ja jonka rikkoutuminen ei vaikuttaisi esimerkiksi voitonjakoon. Tämä ohjeistus mukaan lukien CET1-vakavaraisuusvaade on 11,75 prosenttia. OP Ryhmän vakavaraisuus ylittää uuden minimitason selvästi. EKP:n

harkinnanvarainen lisäpääomavaatimus ei koske OP Yrityspankkiä.

OP Ryhmä sai 2.2.2017 tiedoksi Euroopan keskuspankin (EKP) päätöksen asettaa OP Ryhmän vähittäisvastuiden riskipainoille alarajat 18 kuukauden määräajaksi. Päätöksen taustalla ovat EKP:n havaitsemat puutteet OP Ryhmän vakavaraisuuden laskennassa käyttämän IRBA-menetelmän (Internal Ratings Based Approach) hallinnointi- ja validointiprosessissa, erityisesti validointien viivästyminen. OP Ryhmä on jo korjannut keskeisimmiltä osin EKP:n havaitsemia puutteita, ja loput korjaavista toimenpiteistä saatetaan loppuun mahdollisimman pian. Päätös ei koske OP Yrityspankkiä.

Kriisinratkaisusta annetun lain mukaiset velat

Vuoden 2015 alussa tuli voimaan sääntelyä, joka koskee luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisua. Tämän lisäksi kesällä 2016 viranomaistaholta tuli tarkentavaa ohjeistusta näiden säännösten soveltamisesta. Kriisinratkaisuviranomaisella on oikeus puuttua pankin liikkeeseen laskemien sijoitustuotteiden ehtoihin sijoittajan asemaan vaikuttavalla tavalla. OP Ryhmän kriisinratkaisuviranomainen on Brysselissä toimiva EU:n kriisinratkaisuneuvosto (Single Resolution Board). Kriisinratkaisuviranomainen on määrittämässä kriisinratkaisulain mukaisten velkojen minimimäärää OP Ryhmän tasolla.

Vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuus

Vahinkovakuutuksen vakavaraisuusasema säilyi vahvana, ja oli vuodenvaihteen tasoa korkeammalla.

Vahinkovakuutuksen Solvenssi II

Milj. €	31.3.2017	31.12.2016
Omat varat, milj. €*	1 045	983
Pääomavaade, milj. €*	681	687
Solvenssisuhde, % *	153	143
Solvenssisuhde, % (ilman siirtymäsääntöä)	138	127

*siirtymäsäännökset huomioiden.

Luottoluokitukset

OP Yrityspankki Oyj:n luottoluokitukset 31.3.2017

Luokitus- laitos	Lyhyt varain- hankinta	Näkymä	Pitkä varain- hankinta	Näkymä
Standard & Poor's	A-1+	Vakaa	AA-	Vakaa
Moody's	P-1	Vakaa	Aa3	Vakaa

OP Vakuutus Oy:n luottoluokitukset 31.3.2017

Luokituslaitos	Luottoluokitus	Näkymä
Standard & Poor's	A+	Vakaa
Moody's	A3	Vakaa

OP Yrityspankki Oyj:llä ja OP Vakuutus Oy:llä on luottoluokitukset Standard & Poor's Credit Market Services Europe Limitedistä ja Moody's Investors Service Ltd:stä. Yhtiöiden luottokelpoisuutta arvioidessaan luottoluokituslaitokset ottavat huomioon koko OP Ryhmän taloudellisen aseman.

OP Yrityspankki Oyj:n ja OP Vakuutus Oy:n luottoluokitukset eivät muuttuneet katsauskaudella.

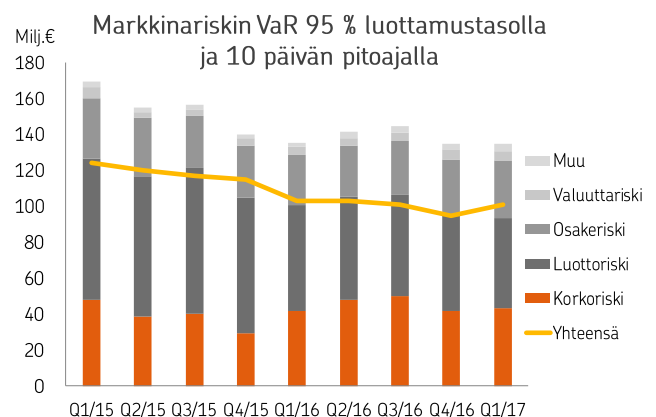
Konsernin riskiasema

Konsernin liiketoiminnan keskeiset riskit liittyvät yleisen taloudellisen toimintaympäristön ja sijoitusmarkkinoiden kehitykseen.

Vahva riskinotto- ja maltillinen tavoiteriskitaso pitivät luottoriskiaseman vakaana.

Konsernin rahoitus- ja maksuvalmius on hyvä. Rahoituksen saatavuus on säilynyt hyvänä.

Konsernin markkinariskiasema oli katsauskaudella vakaa. Markkinariskiä mittaava VaR-tunnusluku oli katsauskauden lopussa 101 miljoonaa euroa (95). VaR-tunnusluku sisältää vahinkovakuutusyhtiön kokonaistaseen, trading-toiminnan ja muun toiminnan likviditeettireservin sekä sisäisen pankin korkoposition.

Etuspohjaisten eläkejärjestelyiden riskit liittyvät korko- ja markkinariskisiin, eläkkeiden tuleviin korotuksiin sekä elinajanodotteen pitenemiseen. Eläkevelvoitteen diskonttauksessa käytettävän korkotason muutoksella on olennainen vaikutus eläkevelvoitteen määrään. Katsauskaudella muihin laajan tuloksen eriin kirjattu etuspohjaisten eläkejärjestelyiden nettovelan pienentyminen paransi katsauskauden laajaa tulosta ennen veroja 3 miljoonaa euroa. Nettovelkaa kasvatti vakuutuslautakunnan suosituksen perusteella tehty

vapaakirjaeläkkeiden velan kertakorotus ja supisti korkotason nousu. Vertailukaudella etuuspohtjaisten eläkejärjestelyiden nettovelan kasvu heikensi laajaa tulosta ennen veroja 31 miljoonaa euroa.

Pankkitoiminta

Pankkitoiminnan keskeiset riskit ovat asiakasliiketoiminnasta syntyvä luottoriski sekä markkinariskit.

Pankkitoiminnan luottoriskiasema säilyi vakaana ja riskitasoltaan maltillisena. Ongelmasaamisten yhteismäärä oli 206 miljoonaa euroa (198). Ongelmasaamisilla tarkoitetaan yli 90 päivää erääntyneitä saamisista, muita riskillisiksi luokiteltuja saamisista sekä saamisista, joihin kohdistuu asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuva lainanhoitojousto. Lainanhoitojoustot ovat asiakkaan aloitteesta sovittuja helpotuksia alkuperäiseen maksuohjelmaan ja niillä pyritään auttamaan asiakasta selviytymään väliaikaisista maksuvaikeuksista. Arvon alentumisen määrä pysyi alhaisena ja oli 0,02 prosenttia (0,18) luotto- ja takauskannasta.

Pankkitoiminnan kokonaisvastuut (ml. johdannaisten asiakaskaupat) olivat 30 miljardia euroa (29). Luottokelpoisuudeltaan parhaiden luottoluokkien 1–5,5 osuus kokonaisvastuista (pois lukien henkilöasiakkaat) oli 65 prosenttia (66). Heikoimpien luottoluokkien 11–12 osuus oli 0,9 prosenttia (0,7). Pankkitoiminnan kokonaisvastuista yritysasiakkaat (ml. asuntoyhteisöt sekä vähittäisvastuiden yritysasiakkaat) muodostivat 88 prosenttia (88). Yritysvastuista investointitasolle (luottoluokat 1–5,5) luokiteltujen vastuiden osuus oli 64 prosenttia (65) ja kahden heikoimman luottoluokan vastuut olivat 267 miljoonaa euroa (196) eli 1 prosentti (0,8).

Pankkitoiminnan kokonaisvastuut vastuuryhmittäin, mrd. €

	31.3.2017	31.12.2016	Muutos
Yritysvastuut*	26,3	25,8	0,4
Henkilöasiakkaat	1,6	1,5	0,0
Julkisyhteisöt	1,3	1,2	0,1
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	0,9	0,7	0,2
Yhteensä	30,0	29,3	0,7

* ml. asuntoyhteisöt sekä vähittäisvastuiden yritysasiakkaat

Pankkitoiminnan kokonaisvastuut luottoluokittain*, mrd. €

Luottoluokka	31.3.2017	31.12.2016	Muutos
1,0–2,0	2,0	1,7	0,3
2,5–5,5	16,6	16,6	0,0
6,0–7,0	6,0	5,9	0,1
7,5–9,0	3,4	3,2	0,2
9,5–10,0	0,2	0,2	0,0
11,0–12,0	0,3	0,2	0,1
Yhteensä	28,4	27,8	0,6

* pl. henkilöasiakkaat

Suurella asiakasriskillä tarkoitetaan vastuuta, joka vähennyserien ja muiden luottoriskin vähentämistekniikoiden jälkeen ylittää 10 prosenttia asiakasriskiä kattavista omista varoista. Suurten asiakasriskien määrä oli katsauskauden lopussa 0,5 miljardia euroa (0,0) ja asiakasriskejä kattavat omat varat 4,6 miljardia euroa (4,6).

Yritys- ja asuntoyhteisövastuiden toimialakohtainen jakauma säilyi hyvin hajautuneena. Merkittävimmät toimialat olivat energia 12,7 prosenttia (13,2), kauppa 10,0 prosenttia (10,5) ja muiden kuin asuinkiinteistöjen vuokraus ja hallinta 8,5 prosenttia (8,6).

Baltian liiketoiminnan vastuut kasvoivat 2,1 miljardiin euroon (2,0), joka oli 7,0 prosenttia (6,9) Pankkitoiminnan kokonaisvastuista.

Pankkitoiminnan vastuiden seurannassa siirryttiin käyttämään vastuuryhmiä aikaisemmin esitettyjen sektorien sijaan. Vertailutiedot on oikaistu uuden seurannan mukaiseksi.

Vahinkovakuutus

Vahinkovakuutuksen keskeiset riskit ovat vahinkokehitykseen liittyvät vakuutustekniset riskit, vakuutusvelan katteena olevien sijoitusten markkinariskit, eläkemuoitoisen vakuutusvelan edunsaajien eliniän ennakoitua nopeampi kasvu, vakuutusvelan arvostamisessa käytetty korkotaso sekä vakuutusvelan diskonttokoron ja markkinakorkojen välinen ero.

Ennustettujen elinikien piteneminen yhdellä vuodella kasvattaisi eläkemuoitoista vakuutusvelkaa 43 miljoonaa euroa. Vakuutusvelan arvostamisessa käytetyn korkotason laskeminen 0,1 prosenttiyksiköllä kasvattaisi vakuutusvelkaa 25 miljoonaa euroa.

Vahinkovakuutuksen vakuutusteknisissä riskeissä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Vahinkovakuutuksen merkittävin markkinariski on markkinakorkojen laskun vakuutusvelan arvoa ja pääomavaadetta nostava vaikutus. Solvenssi II:n mukainen vakavaraisuusarvio säilyi vahvana, ja oli vuodenvaihteen tasoa korkeammalla.

Sijoitusten riskitaso (VaR 95 prosenttia, 1 kuukauden pitoaika) oli vakaa tarkastelukauden aikana. Sijoitussalkun omaisuuslajijakaumassa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Vakuutusvelan korkoriskiä on suojattu korkojohdannaisten lisäksi joukkovelkakirjalainoin. Salkun korko- ja luottoriski säilyi vakaana. Vakuutusvelan korkoriskin suojausaste on pidetty vakaana.

Muu toiminta

Muu toiminta -segmentin keskeiset riskit ovat likvideettireservin luotto- ja markkinariskit sekä likvideettiriskit. Markkinariski on merkitykseltään suurin likvideettireserviin sisältyvissä saamistodistuksissa.

Likvideettireservin position kokoon suhteutettu markkinariski (VaR 95 %) pysyi vakaana katsauskaudella, sijoitusten määrä laski hieman. Omaisuuslajijakaumassa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia.

OP Ryhmä turvaa maksuvalmiutensa OP Yrityspankin ylläpitämällä likviditeettireservillä, joka muodostuu pääasiassa talletuksista keskuspankkiin ja keskuspankkirahoituksen vakuudeksi kelpaavista saamisista. Likviditeettireservi ja muut varautumissuunnitelman mukaiset lisärahoituslähteet riittävät kattamaan vähintään kahden vuoden rahoitustarpeen tilanteessa, jossa tukkuvarainhankinta ei toimisi ja talletuskanta laskisi maltillisesti.

Katsauskaudella vakuuskelpoisten saamistodistusten määrän lasku aiheutui niiden käyttämisestä vakuutena TLTRO-II-rahoitusoperaatioissa.

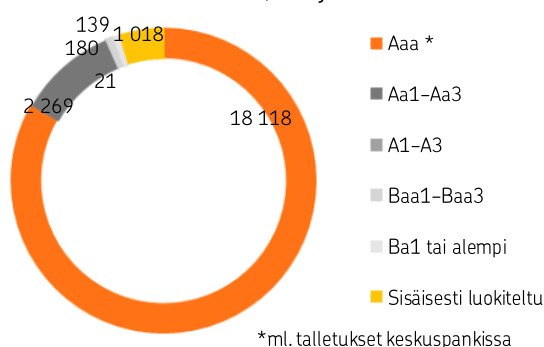
OP Ryhmän maksuvalmiutta ja likviditeettireservin riittävyyttä seurataan muun muassa maksuvalmiusvaatimusta mittaavalla LCR-suhdeluvulla. Siirtymäsäännösten mukaan LCR-suhdeluvun on oltava vähintään 80 prosenttia vuonna 2017 ja vähintään 100 prosenttia vuoden 2018 alusta alkaen. OP Ryhmän LCR-suhdeluku oli maaliskuun lopussa 132 prosenttia.

Likviditeettireservi

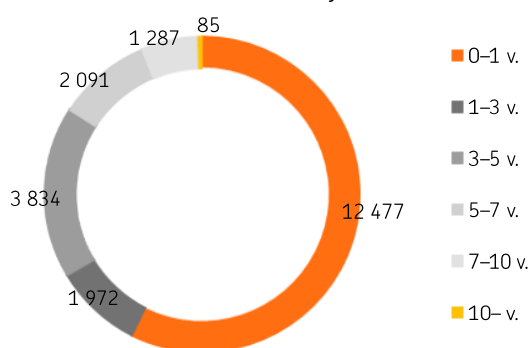
Mrd. €	31.3.2017	31.12.2016	Muutos, %
Talletukset keskuspankissa	11,8	9,3	26,9
Vakuuskelpoiset saamistodistukset	8,4	11,2	-24,9
Vakuuskelpoiset yritysluotot	0,0	0,1	-89,4
Yhteensä	20,3	20,6	-1,7
Ei-vakuuskelpoiset saamiset	1,5	1,4	8,6
Likviditeettireservi markkina-arvoin	21,7	22,0	-1,1
Vakuuden aliarvostus (Haircut)	-0,7	-0,7	4,6
Likviditeettireservi vakuusarvoin	21,1	21,3	-1,2

Likviditeettireservi sisältää hyvän luottoluokituksen omaavien valtioiden, kuntien, rahoituslaitosten ja yritysten liikkeeseen laskemia saamistodistuksia, arvopaperistettuja saamisja vakuuskelpoisia luottoja. Likviditeettireserviin kuuluvat saamistodistukset on reservilaskelmassa arvostettu markkinoilta saataviin noteerauksiin.

Likviditeettireserviin luettavien rahoitusvarojen luottoluokitusjakauma 31.3.2017, milj.€

Likviditeettireserviin luettavien rahoitusvarojen maturiteettijakauma 31.3.2017, milj.€

OP Ryhmän keskusrahallaitoksena toimivalle OP Yrityspankki Oyj:lle osuuspankit ja OP Osuuskunta tytäryhtiöineen ovat merkittävä asiakasryhmä. Muu toiminta- ja Pankkitoiminta-segmenttien yhteenlasketuista vastuista 15 prosenttia muodostui OP Ryhmän (pl. OP Yrityspankki -konserni) vastuista. Nämä vastuut vähenivät vuoden aikana 0,8 miljardia euroa eli noin 8 prosenttia. Luottokelpoisuudeltaan osuuspankkien ja OP Osuuskunnan vastuut ovat investointitasoa.

Muu toiminta -segmentin kokonaisvastuut luottoluokittain, mrd. €

Luottoluokka	31.3.2017	31.12.2016	Muutos
1,0-2,0	30,5	29,7	0,9
2,5-5,5	6,5	6,8	-0,2
6,0-7,0	0,0	0,0	0,0
7,5-9,0	0,0	0,1	-0,0
9,5-10,0	0,0	0,0	-0,0
11,0-12,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	37,0	34,6	0,6

Segmenttien tulos

OP Yrityspankki -konsernin liiketoimintasegmentit ovat Pankkitoiminta ja Vahinkovakuutus. Terveys- ja hyvinvointiliiketoiminta sisältyy Vahinkovakuutus-liiketoimintasegmenttiin. Muu toiminta -segmentissä esitetään liiketoimintasegmentteihin kuulumaton toiminta, esimerkiksi OP Ryhmää ja sen liiketoimintaa tukevat toiminnot kuten keskuspankki ja likviditeettireservi. Segmenttiraportointi laaditaan noudattaen konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteita.

Pankkitoiminta

- Pankkitoiminnan tulos ennen veroja kasvoi vertailukaudesta 60,4 prosenttia 82 miljoonaan euroon (51) sijoitustoiminnan nettotuottojen ja korkokatteen kasvettua.
- Luottokanta kasvoi vuodessa 14,7 prosenttia 18,9 miljardiin euroon.
- Yritysluottokannan keskimarginaali kasvoi vuodessa 0,06 prosenttiyksikköä, 1,44 prosenttiin.
- Saamisten arvonalentumiset olivat 4 miljoonaa euroa (8) ja niiden osuus luotto- ja takauskannasta oli 0,02 prosenttia (0,04).
- Kulu-tuotto-suhde oli 32,2 prosenttia (38,2).

Pankkitoiminnan avainlukuja

Milj. €	1-3/2017	1-3/2016	Muutos, %	1-12/2016
Korkokate	83	69	19,6	300
Nettopalkkiotuotot	32	44	-28,4	142
Sijoitustoiminnan nettotuotot	10	-21		-16
Liiketoiminnan muut tuotot	2	2	-1,4	15
Tuotot yhteensä	127	95	33,4	442
Kulut				
Henkilöstökulut	14	13	8,4	54
Poistot ja arvonalentumiset	2	2	4,4	10
Liiketoiminnan muut kulut	24	21	15,7	81
Kulut yhteensä	41	36	12,3	145
Saamisten arvonalentumiset	4	8	-44,8	37
Tulos ennen veroja	82	51	60,4	260
Kulu-tuotto-suhde, %	32,2	38,2		32,8
Luottokanta, mrd. €	18,9	16,5		18,0
Takauskanta, mrd. €	2,4	2,3		2,5
Yritysluottojen keskimarginaali, %	1,44	1,38		1,41
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %	0,02	0,04		0,18
Henkilömäärä	648	570		652

Luottokanta kasvoi vertailukaudesta 14,7 prosenttia 18,9 miljardiin euroon. Luottokannan kasvu tammi-maaliskuussa oli 0,9 miljardia. Pankkitoiminnan luottokannan kasvuun tammi-maaliskuussa vaikutti konsernin sisäinen asiakasvastuiden muutos 0,4 miljardia euroa. Muutoksella ei ollut vaikutusta OP Yrityspankki -konsernin luottokantaan. Takauskanta oli 2,4 miljardia euroa (2,3). Sitovat nostamattomat luottolimiitit olivat 4,3 miljardia euroa (3,9).

Tammi-maaliskuu

Pankkitoiminnan tulos ennen veroja kasvoi 60,4 prosenttia 82 miljoonaan euroon (51). Tuotot kasvoivat 33,4 prosenttia ja kulut

12,3 prosenttia. Tuottoja kasvattivat luottokannan kasvu ja johdannaisten positiivinen CVA-arvostus.

Pankkitoiminnan korkokate kasvoi 19,6 prosenttia. Yritysluottokannan keskimarginaali oli tammi-maaliskuussa 0,06 prosenttiyksikköä vertailukautta korkeampi.

Pankkitoiminnan palkkiotuotot ja -kulut nettona laskivat 28,4 prosenttia 32 miljoonaan euroon (44). Nettopalkkiotuottojen laskuun vaikuttivat viime vuonna toteutettu OP Ryhmän sisäisen toimintamallin muutos ja johdannaisten ja valuuttakaupankäynnin tuottojen lasku.

Sijoitustoiminnan nettotuottoja kasvatti korkojen muutoksista ja muista markkinamuutoksista aiheutunut positiivinen CVA-arvostus. CVA-arvostus oli 11 miljoonaa euroa positiivinen, kun se vertailukaudella oli 20 miljoonaa euroa negatiivinen.

Pankkitoiminnassa nettoluottotappioiden ja arvonalentumisten määrä oli 4 miljoonaa euroa (8) eli 0,02 prosenttia luotto- ja takauksennasta (0,04). Lopullisia luottotappioita kirjattiin 0,4 miljoonaa euroa (0,5) ja arvonalentumisia 4 miljoonaa euroa (7).

Pankkitoiminnan kulut olivat 41 miljoonaa euroa (36). Henkilöstökulut kasvoivat 1 miljoonaa euroa 14 miljoonaan euroon. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 15,7 prosenttia 24 miljoonaan euroon (21). ICT-kulut kasvoivat 4 miljoonaa euroa.

Pankkitoiminnan henkilömäärää vertailukaudesta kasvatti viime vuonna toteutettu Pankkiliiketoiminnan uudelleenjärjestely, jonka seurauksena osa OP Helsingin pieniä ja keskisuuria yritys- sekä yhteisöasiakkaita hoitavasta henkilöstöstä siirtyi OP Yrityspankkiin.

Vahinkovakuutus

- Tulos ennen veroja oli 42 miljoonaa euroa (59). Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 39 miljoonaa euroa (30). Tulos ennen veroja käyvin arvoin oli 33 miljoonaa euroa (76).
- Vakuutusmaksutuotot kasvoivat 0,8 prosenttia (3,2). Sijoitustaseen nettotuotto käyvin arvoin oli 50 miljoonaa euroa (-40).
- Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 95,5 prosenttia (88,6) ja operatiivinen liikekulusuhde 19,7 prosenttia (18,1). Yhdistetty kulusuhde oli 97,0 prosenttia (90,2). Alkuvuoden heikko suurvahinkokehitys heikensi kulusuhteita.

Milj. €	1–3/2017	1–3/2016	Muutos, %	1–12/2016
Vakuutusmaksutuotot	350	347	0,8	1 420
Korvauskulut	238	222	6,9	883
Muut kulut	1	2	-33,9	3
Vakuutuskate	111	123	-9,8	534
Sijoitustoiminnan nettotuotot	39	30	-28,4	102
Muut nettotuotot	-15	-17	-11,7	-77
Tuotot yhteensä	135	136	-1,1	559
Henkilöstökulut	27	26	2,9	100
Poistot ja arvonalentumiset	11	9	17,6	40
Liiketoiminnan muut kulut	54	42	30,9	187
Kulut yhteensä	92	77	19,8	326
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	0	0	5,3	2
Tulos ennen veroja	42	59	-28,3	231
Yhdistetty kulusuhde, %	97,0	90,2		89,1
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde, %	95,5	88,6		87,6
Operatiivinen vahinkosuhde, %	75,8	70,5		69,1
Operatiivinen liikekulusuhde, %	19,7	18,1		18,5
Operatiivinen riskisuhde, %	69,9	65,0		63,3
Operatiivinen toimintakulusuhde, %	25,6	23,6		24,3
Solvenssisuhde (Solvenssi II), % *	153	160		143
Suurvahinkojen omalla vastuulla oleva korvausmeno	20	15		61
Muutokset aiempina vuosina tapahtuneisiin vahinkoihin (run off -tulos)	3	20		60
Henkilömäärä	1 741	1 677		1 730

* Luku on esitetty siirtymäsäännökset huomioiden.

Henkilöasiakkaiden ja Baltian vakuutusmaksutuotot kasvoivat. Yritysassiakkaiden vakuutusmaksutuotot jäivät vertailukautta pienemmäksi. Lisääntynyt hintakilpailu erityisesti liikennevakuutuksessa heijastui tuottojen kehitykseen niin henkilö- kuin yritysasiakkaissa. Vahinkokehitys oli vertailukautta heikompi.

Maksutulon markkinaosuudella mitattuna OP Ryhmä on selvästi Suomen suurin vahinkovakuuttaja.

Osuuspankkien asiakkaat käyttivät pankki- ja vakuutusasiointista kertyviä OP-bonuksia 574 000 vakuutuslaskuun (528 000), joista 74 000 laskua (68 000) maksettiin kokonaan bonuksilla. Bonuksilla maksettujen vakuutusmaksujen määrä oli 27 miljoonaa euroa (25).

Verkko- ja mobiiliasioinnin kehittäminen niin vakuutus- kuin korvauspalvelussa on vahinkovakuutuksen keskeisiä painopisteitä. Uusien vahinkoapu.op.fi-sivuston ja OP-mobiilin vahinkoilmoituspalvelun käyttö on ollut runsasta. Henkilöasiakkaiden vahingoista jo lähes 70 prosenttia ilmoitetaan sähköisten kanavien kautta.

Pohjola Terveydellä on sairaalat Helsingissä ja Tampereella. Pohjola Terveys Oy on laajentumassa valtakunnalliseksi toimijaksi ja Ouluun rakenteilla oleva Pohjola Sairaala avataan toukokuussa. Kuopion ja Turun Pohjola Sairaalat ovat myös rakenteilla; Kuopion sairaalan toiminta alkaa alkusyksyllä 2017 ja Turun sairaala avataan alkuvuonna 2018.

Tammi-maaliskuu

Tulos ennen veroja oli 42 miljoonaa euroa (59). Vakuutuskate laski 9,8 prosenttia 111 miljoonaan euroon. Tuloslaskelmaan kirjatut sijoitusten nettotuotot kasvoivat 9 miljoonaa euroa. Tulos ennen veroja käyvin arvoin oli 33 miljoonaa euroa (76).

Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 95,5 prosenttia (88,6). Operatiiviset tunnusluvut eivät sisällä poistoja yrityskaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä.

Vakuutusmaksutuotot

Milj. €	1–3/2017	1–3/2016	Muutos, %
Henkilöasiakkaat	191	186	2,6
Yritysassiakkaat	144	147	-2,1
Baltia	15	14	7,0
Yhteensä	350	347	0,8

Korvauskulut kasvoivat 6,9 prosenttia. Uusista omaisuuden ja toiminnan suurvahingoista aiheutuva korvausmeno oli vertailukautta suurempi. Tammi-maaliskuussa kirjattiin 19 (24) uutta omaisuuden ja toiminnan suurvahinkoa, joiden omalla vastuulla oleva korvausmeno oli yhteensä 20 miljoonaa euroa (15). Tähän luokkaan kuuluvat yli 0,3 miljoonan euron vahingot. Lakisääteisten eläkkeiden korvausvastuun muutos oli vertailukautta pienempi. Tammi-maaliskuussa eläkkeiden korvausvastuun muutos oli -4,5 miljoonaa euroa (4,7).

Maaliskuun lopussa keskimääräinen diskonttokorko oli 1,88 prosenttia. Vuoden 2016 lopussa keskimääräinen diskonttokorko oli 1,97 prosenttia. Diskonttokoron lasku kasvatti korvauskuluja 12,7 miljoonaa euroa (13,5). Diskonttokoron muutos heikensi operatiivista yhdistettyä kulusuhdetta 3,6 prosenttiyksikköä (3,9).

Muutokset aiempina vuosina tapahtuneisiin vahinkoihin, ilman diskonttokoron muutoksen vaikutusta, paransivat vakuutusteknistä katetta 3 miljoonaa euroa (20). Operatiivinen vahinkosuhde oli 75,8 prosenttia (70,5). Operatiivinen riskisuhde ilman korvausten välillisiä hoitokuluja oli 69,9 prosenttia (65,0).

Kulut kasvoivat 19,8 prosenttia ICT-kulujen kasvun ja terveys- ja hyvinvointiliiketoiminnan laajentumisen johdosta ja olivat 15 miljoonaa euroa suuremmat kuin vertailukaudella. Operatiivinen liikekulusuhde oli 19,7 prosenttia (18,1). Operatiivinen toimintakulusuhde, joka sisältää myös korvausten välilliset hoitokulut, oli 25,6 prosenttia (23,6).

Operatiivinen vakuutustekninen kate ja yhdistetty kulusuhde (CR)

	1–3/2017 Kate milj. €	CR, %	1–3/2016 Kate milj. €	CR, %
Henkilöasiakkaat	26	86,3	29	84,4
Yritysassiakkaat	-11	107,5	11	92,3
Baltia	0	98,3	-1	106,0
Yhteensä	16	95,5	40	88,6

Vakuutustekninen kannattavuus heikkeni erityisesti suurasiaakkaissa, joissa vahinkokehitys oli vertailukautta heikompi.

Sijoitustoiminta

Vahinkovakuutuksen sijoitustaseen nettotuotto käyvin arvoin oli 50 miljoonaa euroa (-40). Sijoitustaseen nettotuotto on laskettu vähentämällä koko sijoitusomaisuuden tuotoista markkinaehtoisien vakuutusvelan arvonmuutos.

Sijoituskannan jakauma

%	31.3.2017	31.12.2016
Joukkolainat ja korkorahastot	74	77
Vaihtoehtoiset sijoitukset	1	1
Osakkeet	8	8
Pääomasijoitukset	3	3
Kiinteistöt	10	10
Rahamarkkinat	4	2
Yhteensä	100	100

Vahinkovakuutustoiminnan sijoituskanta oli maaliskuun lopussa 3 880 miljoonaa euroa (3 876). Investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus oli 92 prosenttia (91) ja 63 prosenttia (62) sijoituksista oli vähintään A- -luokitelluissa saamisissa. Korkosalkun jäljellä oleva keskimääräinen juoksuaika oli 5,9 vuotta (5,9) ja duraatio 5,4 (5,4).

Suorien joukkovelkakirjalainasijoitusten keskimääräinen tuotto oli eräpäivään instrumenttien hankintahinnalla laskettuna (running yield) 1,8 prosenttia (1,8).

Muu toiminta

- Tulos ennen veroja oli 9 miljoonaa euroa (1). Tulos sisälsi saamistodistusten myyntivoittoja 8 miljoonaa euroa (3) ja osinkotuottoja 7 miljoonaa euroa (1).
- Maksuvalmius ja rahoituksen saatavuus säilyivät hyvänä.

Muu toiminta –segmentin avainlukuja

Milj. €	1–3/2017	1–3/2016	Muutos, %	1–12/2016
Korkokate	-22	-4		-48
Nettopalkkiotuotot	-18	-23	-23,5	-84
Sijoitustoiminnan nettotuotot	54	28	91,9	159
Liiketoiminnan muut tuotot	3	7	-55,2	13
Tuotot yhteensä	17	8		40
Henkilöstökulut	2	2	-7,7	8
Muut kulut	6	5	31,3	19
Kulut yhteensä	8	7	18,4	27
Saamisten arvonalentumiset	0	0		0
Tulos ennen veroja	9	1		13
Saamiset ja velat osuuspankeille nettoasema, mrd. €	0,1	3,4	-95,9	1,1
Henkilömäärä	73	70	3,7	72

Tammi-maaliskuu

Muu toiminta –segmentin tulos ennen veroja oli 9 miljoonaa euroa (1). Tulos ennen veroja käyvin arvo oli 16 miljoonaa euroa (-8).

Korkokatetta laski trading-toiminnan korkokatteen pieneneminen. Palkkiokuluihin sisältyi Pankkitoiminta-segmentille maksettua johdannais- ja valuuttakaupan palkkioita vertailukautta vähemmän.

Sijoitustoiminnan nettotuotot kasvoivat vertailukaudesta 26 miljoonaa euroa, kun trading-toiminta kasvatti niihin sisältyviä kaupankäynnin nettotuottoja. Sijoitustoiminnan nettotuotot sisälsivät saamistodistusten myyntivoittoja 8 miljoonaa euroa (3). Osinkotuotot olivat 7 miljoonaa euroa (1). Katsauskauden osinkotuottoihin sisältyi Suomen Luotto-osuuskunnalta saatua osuuspääoman korkoa 7 miljoonaa euroa.

Vertailukauden liiketoiminnan muita tuottoja kasvattivat konsernin Pankkitoiminta-segmentistä ja OP Ryhmän muilta luottolaitoksilta veloitetut keskitetyn likvideettireservin kustannukset.

OP Yrityspankin rahoituksen saatavuus säilyi hyvänä. OP Yrityspankki osallistui maaliskuussa Euroopan keskuspankin kohdennettujen pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden toiseen sarjaan (TLTRO-II) yhteensä 1,0 miljardilla eurolla. Yhteensä OP Yrityspankki on osallistunut TLTRO-II rahoitusoperaatioon 4,0 miljardilla eurolla.

Senior-ehtoisen tukkuvarainhankinnan velkakirjojen sekä TLTRO-II-rahoituksen keskimarginaali oli maaliskuussa 29

korkopistettä (31). TLTRO-II-rahoituksen käyttö madaltaa tukkuvarainhankinnan kustannusta.

Konsernin rakennejärjestelyt

OP Yrityspankki –konsernissa suunnitellaan edelleen rakennejärjestelyä, jossa myös Vahinkovakuutus-segmentti siirrettäisiin OP Yrityspankki –konsernista OP Osuuskunnan suoraan omistukseen. Lisäksi arvioidaan mahdollisuutta eriyttää keskuspankkitoiminnot OP Osuuskunnan täysin omistamalle tytäryhtiölle. Näiden järjestelyjen toteutustavasta tai aikataulusta ei ole tehty päätöksiä.

Henkilöstö ja palkitseminen

Henkilöstön määrä kasvoi hieman vuodenvaihteesta henkilöstön kasvaessa edelleen Vahinkovakuutus-segmentissä.

Henkilöstön määrä

	31.3.2017	31.12.2016
Pankkitoiminta	648	652
Vahinkovakuutus	1 741	1 730
Muu toiminta	73	72
Yhteensä	2 462	2 454

OP Ryhmän ja OP Yrityspankin muuttuva palkitseminen jakautuu lyhyen aikavälin yrityskohtaiseen palkitsemiseen sekä ryhmätasoiseen pitkän aikavälin palkitsemiseen.

OP Ryhmän ryhmätasoinen pitkä aikavälin palkitsemisjärjestelmä muodostuu johdolle tarkoitettua kannustinjärjestelmästä sekä muulle henkilöstölle tarkoitettua henkilöstörahosta. Kannustinjärjestelmiä laadittaessa on otettu huomioon finanssi- ja rahoitusalan palkitsemisjärjestelmiä koskeva sääntely.

Uusiksi pitkän aikavälin tavoitemittareiksi OP Osuuskunnan hallintoneuvosto on asettanut OP Ryhmän tuloksen ennen veroja, asiakaskokemuksen sekä digitaalisen asioinnin. Ryhmätasoiset tavoitteet ovat yhtenevät johdon kannustinjärjestelmässä ja OP Ryhmän henkilöstörahosta.

Varsinaisen yhtiökokouksen päätöksiä

Varsinainen yhtiökokous 21.3.2017 vahvisti vuoden 2016 tilinpäätöksen, myönsi hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle vastuuvapauden ja päätti jakaa osinkoa 0,63 euroa osakkeelta yhteensä 201 miljoonaa euroa.

Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin uudelleen OP Ryhmän pääjohtaja Reijo Karhinen ja hallituksen jäseniksi OP Ryhmän ryhmäpalveluiden johtaja Tony Vepsäläinen, OP Ryhmän talousjohtaja Harri Luhtala ja OP Ryhmän ryhmäohjauksen ja asiakkuuksien johtaja Jari Himanen.

Yhtiön tilintarkastajaksi valittiin KHT-yhteisö KPMG Oy Ab. KPMG Oy Ab:n nimeämänä päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Raija-Leena Hankonen.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

OP Ryhmä ja Nets allekirjoittivat 5.4.2017 sopimuksen, jonka mukaisesti OP myy korttimaksujen tilitys- ja maksupäätepalveluiden sopimus- ja maksupäätelaitekantansa digitaaliseen maksujenvälitykseen erikoistuneelle Netsille. Tilitys- ja maksupäätepalveluiden avulla kauppiat voivat ottaa vastaan korttimaksuja ostosten maksutapana. Kaupan myötä OP:ta siirtyy Netsille noin 15 000 kauppiaan korttitilitys- ja maksupäätepalvelusopimukset. OP ja Nets ovat tehneet

yhteistyötä kaupan kohteena olevissa palveluissa vuodesta 2011 lähtien. Kauppa saatetaan voimaan vuoden 2017 aikana.

Loppuvuoden näkymät

Maailmantalous ja maailmankauppa elpyivät alkuvuonna selvästi. Myös euroalueen talouskasvu piristyi. Vientimarkkinoiden elpyminen vahvisti Suomen vientiä. Kokonaisuudessaan Suomen talouden näkymät ovat vahvistuneet alkuvuoden aikana ja ovat nyt valoisammat kuin vuosiin. Kuluttajien luottamus talouteen on parantunut ja asuntomarkkinat ovat kohentuneet. Talouden elpymistä varjostaa kuitenkin edelleen poliittinen epävarmuus niin vientimarkkinoilla kuin kotimaassakin.

Finanssiala on joutunut sopeutumaan uudenlaiseen, matalien korkojen toimintaympäristöön. Matala markkinakorkotaso hidastaa pankkien korkokatteiden kasvua ja heikentää vakuutusyhteisöjen korkosijoitusten tuottoja. Arvon alentumiset ovat pysyneet matalalla tasolla huolimatta jo vuosia jatkuneesta hitaasta kasvun vaiheesta. Finanssialan merkittävimmät strategiset riskit liittyvät tällä hetkellä asiakaskäyttäytymisen muuttumiseen ja toimintaympäristön digitalisoitumiseen. Toimialamurros uhkaa tulevaisuudessa hidastaa kasvua ja rapauttaa tuottokertymää. Finanssialaa kohtaa lähivuosina voimakas toiminnan uudistamisen tarve. Toimintaympäristön muutokset korostavat pitkäjänteisen toiminnan uudistamisen sekä kannattavuuden ja vakavaraisuuden johtamisen merkitystä.

OP Yrityspankki -konsernin tuloksen ennen veroja odotetaan jäävän saman tasoiseksi tai pienemmäksi kuin vuonna 2016. Tuloskehityksen merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät korko- ja sijoitusympäristön muutoksiin, arvonalentumisten kehitykseen, liiketoiminnan kasvuvauhtiin ja suurvahinkojen vaikutuksesta korvausmenoon.

Kaikki tässä osavuositarkastuksessa esitetyt arviot perustuvat tämänhetkiseen näkemykseen toimintaympäristön, OP Yrityspankki -konsernin ja sen eri toimintojen kehityksestä, ja todelliset tulokset voivat olla merkittävästikin erilaiset.

Tuloslaskelma

Milj. €	Liite	1–3/ 2017	1–3/ 2016
Korkokate	3	55	60
Vakuutuskate	4	111	123
Nettopalkkiotuotot	5	-2	7
Sijoitustoiminnan nettotuotot	6	103	38
Liiketoiminnan muut tuotot		9	10
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		1	0
Tuotot yhteensä		278	238
Henkilöstökulut		43	42
Poistot ja arvonalentumiset		14	12
Liiketoiminnan muut kulut		82	64
Kulut yhteensä		139	118
Saamisten arvonalentumiset	7	4	8
OP-bonukset omistaja-asiakkaille		0	0
Tulos ennen veroja		133	111
Tuloverot		25	22
Kauden tulos		109	89
Jakautuminen:			
Emoyhtiön omistajille		108	89
Määräysvallattomille omistajille		0	0
Kauden tulos		109	89
Laaja tuloslaskelma			
Kauden tulos		109	89
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/(tappiot)		3	-31
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Käyvän arvon rahaston muutos			
Käypään arvoon arvostamisesta		0	5
Rahavirran suojauksesta		0	0
Muuntoerot		0	0
Tuloverot			
Eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvista voitoista/(tappioista)		-1	6
Eristä, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Käypään arvoon arvostamisesta		0	-1
Rahavirran suojauksesta		0	0
Kauden laaja tulos		111	68
Laajan tuloksen jakautuminen:			
Emoyhtiön omistajille		110	66
Määräysvallattomille omistajille		1	1
Kauden laaja tulos		111	68

Tase

Milj. €	Liite	31.3. 2017	31.12. 2016
Käteiset varat		11 845	9 336
Saamiset luottolaitoksilta		8 097	9 458
Kaupankäynnin rahoitusvarat		619	638
Johdannaissopimukset	10	4 240	4 678
Saamiset asiakkailta	12	19 275	18 702
Sijoitusomaisuus		15 895	16 698
Osuudet osakkuusyrityksissä		52	46
Aineettomat hyödykkeet		787	790
Aineelliset hyödykkeet		99	93
Muut varat		2 629	2 488
Verosaamiset		48	46
Varat yhteensä		63 587	62 974
Velat luottolaitoksille		11 464	10 332
Johdannaissopimukset		3 942	4 398
Velat asiakkaille		16 863	16 178
Vakuutusvelka	13	3 288	3 008
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	14	19 090	19 826
Varaukset ja muut velat		3 030	3 231
Verovelat		409	405
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 589	1 592
Velat yhteensä		59 675	58 969
Oma pääoma			
Emoyhtiön omistajien osuus			
Osakepääoma		428	428
Käyvän arvon rahasto	15	196	197
Muut rahastot		1 093	1 093
Kertyneet voittovarot		2 088	2 179
Määräysvallattomien omistajien osuus		108	109
Oma pääoma yhteensä		3 912	4 005
Velat ja oma pääoma yhteensä		63 587	62 974

Oman pääoman muutoslaskelma

Milj. €	Omistajille kuuluva oma pääoma					Määräysval-	Oma pääoma yhteensä
	Osake- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	lottomien omistajien osuus	
Oma pääoma 1.1.2016	428	120	1 093	1 996	3 637	105	3 741
Tilikauden laaja tulos		2		64	66	1	68
Kauden tulos				89	89	0	89
Muut laajan tuloksen erät		2		-25	-23	2	-21
Voitonjako				-153	-153		-153
Muut			0	0	0	6	6
Oma pääoma 31.3.2016	428	122	1 093	1 907	3 550	112	3 661

Milj. €	Omistajille kuuluva oma pääoma					Määräysval-	Oma pääoma yhteensä
	Osake- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	lottomien omistajien osuus	
Oma pääoma 1.1.2017	428	197	1 093	2 179	3 896	109	4 005
Tilikauden laaja tulos		-1		111	110	1	111
Kauden tulos				108	108	0	109
Muut laajan tuloksen erät		-1		3	1	1	2
Voitonjako				-201	-201		-201
Muut			0		0	-2	-2
Oma pääoma 31.3.2017	428	196	1 093	2 088	3 804	108	3 912

Rahavirtalaskelma

Milj. €	1-3/ 2017	1-3/ 2016
Liiketoiminnan rahavirta		
Kauden tulos	108	89
Kauden tulokseen tehdyt oikaisut	275	207
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	1 270	-3 333
Saamiset luottolaitoksilta	1 202	-755
Kaupankäynnin rahoitusvarat	74	-264
Johdannaissopimukset	-5	2
Saamiset asiakkailta	-583	-170
Sijoitusomaisuus	705	-1 770
Muut varat	-122	-375
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	1 636	428
Velat luottolaitoksille	1 139	745
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvelat	0	1
Johdannaissopimukset	-5	-8
Velat asiakkaille	685	-285
Vakuutusvelka	19	53
Varaukset ja muut velat	-202	-79
Maksetut tuloverot	-23	-12
Saadut osingot	21	11
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	3 287	-2 610
Investointien rahavirta		
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen vähennykset	26	2
Tytär- ja osakkuusyritysten hankinnat hankintahetken rahavaroilla vähennettynä	-6	
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-21	-9
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	2	0
B. Investointien rahavirta yhteensä	2	-7
Rahoituksen rahavirta		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset		-60
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	7 612	6 380
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	-8 351	-7 161
Maksetut osingot	-201	-153
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	-940	-994
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	2 350	-3 611
Rahavarat tilikauden alussa	9 633	8 803
Rahavarat tilikauden lopussa	11 983	5 193
Rahavarat		
Käteiset varat	11 845	4 946
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	138	247
Yhteensä	11 983	5 193

Segmenttikohtaiset tiedot

Segmenttien pääomitus perustuu luottolaitoslain mukaiseen OP Ryhmän vakavaraisuuslaskelmaan. Vakavaraisuuslaskennan mukaiset pääomavaateet on jaettu toimintasegmenteille. Pankkitoiminnalle on kohdistettu pääomia siten, että Ydinvakavaraisuus (CET1) on 20 prosenttia (19). Vahinkovakuutustoiminnalle on kohdistettu pääomia siten, että Solvenssisuhde (SII) on 120 prosenttia. Pääomien allokoinnilla on vaikutusta segmentin maksamiin konsernin sisäisiin korkoihin.

	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	Konserni
Tulos tammi–maaliskuu 2017, milj. €					
Korkokate	83	-4	-22	-2	55
-josta sisäiset nettotulokset ennen veroja	-5	-4	9		
Vakuutuskate		111			111
Nettopalkkiotuotot	32	-16	-18	0	-2
Sijoitustoiminnan nettotuotot	10	39	54	1	103
Liiketoiminnan muut tuotot	2	5	3	-1	9
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		1			1
Tuotot yhteensä	127	135	17	-2	278
Henkilöstökulut	14	27	2		43
Poistot ja arvonalentumiset	2	11	0		14
Liiketoiminnan muut kulut	24	54	6	-2	82
Kulut yhteensä	41	92	8	-2	139
Saamisten arvonalentumiset	4	0	0		4
OP-bonukset omistaja-asiakkaille		0			0
Tulos ennen veroja	82	42	9	0	133

	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	Konserni
Tulos tammi–maaliskuu 2016, milj. €					
Korkokate	69	-5	-4	-1	60
-josta sisäiset nettotulokset ennen veroja	-6	-4	10		
Vakuutuskate		123			123
Nettopalkkiotuotot	44	-14	-23	0	7
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-21	30	28	0	38
Liiketoiminnan muut tuotot	2	2	7	-2	10
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		0			0
Tuotot yhteensä	95	136	8	-2	238
Henkilöstökulut	13	26	2		42
Poistot ja arvonalentumiset	2	9	0		12
Liiketoiminnan muut kulut	21	42	4	-2	64
Kulut yhteensä	36	77	7	-2	118
Saamisten arvonalentumiset	8	0	0		8
OP-bonukset omistaja-asiakkaille		0			0
Tulos ennen veroja	51	59	1		111

Tase 31.3.2017, milj. €	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	Konserni
Käteiset varat	9	216	11 831	-211	11 845
Saamiset luottolaitoksilta	200	6	7 908	-18	8 097
Kaupankäynnin rahoitusvarat	-4		622		619
Johdannaissopimukset	99	10	4 148	-18	4 240
Saamiset asiakkailta	19 344	0	347	-416	19 275
Sijoitusomaisuus	591	3 619	11 810	-125	15 895
Osuudet osakkuusyrityksissä		52			52
Aineettomat hyödykkeet	63	698	26		787
Aineelliset hyödykkeet	1	44	54		99
Muut varat	101	859	1 673	-4	2 629
Verosaamiset	0	14	35		48
Varat yhteensä	20 407	5 517	38 455	-792	63 587
 Velat luottolaitoksille	 416		 11 463	 -416	 11 464
Johdannaissopimukset	96	16	3 850	-19	3 942
Velat asiakkaille	10 410		6 721	-269	16 863
Vakuutusvelka		3 288		0	3 288
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 183		17 942	-35	19 090
Varaukset ja muut velat	1 146	409	1 480	-5	3 030
Verovelat	0	92	317		409
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		135	1 454		1 589
Velat yhteensä	13 252	3 940	43 228	-744	59 675
Oma pääoma					3 912

Tase 31.12.2016, milj. €	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	Konserni
Käteiset varat	4	90	9 329	-87	9 336
Saamiset luottolaitoksilta	187	6	9 280	-15	9 458
Kaupankäynnin rahoitusvarat	-4		642		638
Johdannaissopimukset	94	26	4 582	-23	4 678
Saamiset asiakkailta	18 342	0	721	-361	18 702
Sijoitusomaisuus	589	3 711	12 498	-100	16 698
Osuudet osakkuusyrityksissä		46			46
Aineettomat hyödykkeet	63	701	26		790
Aineelliset hyödykkeet	2	46	45		93
Muut varat	85	707	1 905	-209	2 488
Verosaamiset	0	10	36		46
Varat yhteensä	19 362	5 345	39 063	-795	62 974
 Velat luottolaitoksille	 352		 10 357	 -377	 10 332
Johdannaissopimukset	109	17	4 297	-25	4 398
Velat asiakkaille	9 519		6 760	-101	16 178
Vakuutusvelka		3 008			3 008
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 244		18 616	-35	19 826
Varaukset ja muut velat	1 249	541	1 648	-208	3 231
Verovelat	1	95	310	0	405
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		135	1 457		1 592
Velat yhteensä	12 475	3 796	43 445	-747	58 969
Oma pääoma					4 005

Liitetaulukot

Liite 1	Laatimisperiaatteet
Liite 2	Tunnusluvut ja niiden laskentakaavat
Liite 3	Korkokate
Liite 4	Vakuutuskate
Liite 5	Nettopalkkiotuotot
Liite 6	Sijoitustoiminnan nettotuotot
Liite 7	Saamisten arvonalentumiset
Liite 8	Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu
Liite 9	Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen rahoitusinstrumenttien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti
Liite 10	Johdannaissopimukset
Liite 11	Rahoitusvarat ja -velat, jotka vähennetty toisistaan tai joita koskee toimeenpantavissa oleva yleinen nettoutusjärjestely
Liite 12	Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sekä ongelmasaamiset
Liite 13	Vakuutustoiminnan velat
Liite 14	Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
Liite 15	Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen
Liite 16	Annetut vakuudet
Liite 17	Taseen ulkopuoliset sitoumukset
Liite 18	Luottolaitosvakavaraisuus
Liite 19	Vastuut luottoluokittain
Liite 20	Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuus
Liite 21	Lähipiiriliiketoimet

Liite 1 Laatimisperiaatteet

Osavuosikatsaus on laadittu IAS 34 -standardin (Osavuosikatsaukset) ja konsernin vuoden 2016 tilinpäätöksessä esitettyjen laatimisperiaatteiden mukaan.

Osavuosikatsaus on tilintarkastamaton. Kaikki osavuosikatsauksen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetyistä summaluovista.

Osavuosikatsaus on julkaistu suomen, englannin ja ruotsin kielellä. Suomenkielinen osavuosikatsaus on virallinen, jota käytetään, mikäli havaitaan ristiriitaisuutta kieliversioiden välillä.

Tulos- ja tasekaavan ryhmittelyä uudistettiin osavuosikatsauksessa 1.1.–30.6.2016. Osavuosikatsauksen 1.1.–31.3.2017 vertailutiedot on oikaistu uuden ryhmittelyn mukaiseksi.

Uudet standardit ja tulkinnat

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit:

OP Yrityspankki soveltaa IFRS 9 standardia ensimmäisen kerran 1.1.2018. Vertailulukuja ei oikaista.

Standardin soveltamisen määrällistä vaikutusta vuoden 2018 tilinpäätöksiin ei voida vielä luotettavasti arvioida, koska se riippuu silloin hallussa olevista rahoitusinstrumenttien määrästä, sen aikaisesta taloudellisesta tilanteesta sekä tehtävistä laskentaperiaatteiden valinnasta ja johdon harkinnasta. Uusi standardi edellyttää OP Yrityspankin rahoitusinstrumenttien laskenta- ja seurantaprosessien läpikäyntiä, joihin tehtävät muutokset eivät ole vielä valmiit. OP Yrityspankki päivittää vuoden 2016 tilinpäätöksessä esitettyjä IFRS 9 siirtymän vaikutuksia seuraavasti:

Luokittelu ja arvostaminen

Suurin osa OP Yrityspankin lainoista ja saamistodistuksista pysyy nykyisissä jaksotettuun hankintamenuon tai käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattavissa arvostusluokissa. Siten luokittelun muutokset tulevat olemaan vähäisiä eikä niillä ole merkittävää vaikutusta OP Yrityspankin CET 1 -tunnuslukuun.

Suurimmat luokittelumuutokset tulevat kohdistumaan etenkin OP Yrityspankin vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan oman pääoman ehtoihin instrumentteihin ja rahastosijoituksiin, joiden luokittelu muuttuu pääsääntöisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin. Osaan näistä instrumenteista OP Yrityspankki suunnittelee ns. overlay approachin käyttöönottoa, joka palauttaa näiden instrumenttien tulosvaikutukset nykyisen IAS 39:n mukaisiksi.

Arvonalentuminen

Odotettu tappio lasketaan kaikista jaksotettuun hankintamenuon arvostettavista ja käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista tase-eristä sekä taseen ulkopuolisista luottositoumuksista.

OP Yrityspankin luottoriskimallit ja niihin liittyvien järjestelmien kehitystyöt ovat vielä käynnissä. Odotettu tappio lasketaan käyttäen mallinnettuja riskiparametreja ja kaavalla PDxLGDxEAD suurimmalle osalle portfolioista. Odotettu tappio lasketaan joko 12 kuukaudelle tai koko voimassaoloajalle riippuen siitä onko instrumentin luottoriski lisääntynyt raportointipäivänä merkittävästi alkuperäisestä. Luottoriskin lisääntymistä suunnitellaan arvioitavan koko voimassaoloajan PD:n muutoksella. Tämän lisäksi luottoriski on kasvanut merkittävästi, mikäli suoritus on erääntynyt yli 30 päivää. Maksukyvyttömyyden (default) määritelmässä käytetään yhtenäistä määritelmää vakavaraisuuslaskennan kanssa.

Laskentamalliin sisällytetään tulevaisuuteen suuntautuvaa informaatiota ja makroekonomisia skenaarioita. Makroekonomiset skenaariot ovat samoja, joita muutoinkin käytetään OP Yrityspankin taloudellisessa vuosisuunnittelussa.

IFRS 9:n mukaisen odotetun tappion varauksen arvioidaan kasvavan merkittävästi nykyisestä IAS 39:n mukaisesta tappiosta ja se vaihtelee portfolioittain. Varauksen pienentäminen siirtymähetkellä omaa pääomaa. Odotetun tappion varauksen kasvulla ei alustavien arvioiden mukaan odoteta olevan merkittävää vaikutusta OP Yrityspankin CET 1 -tunnuslukuun, koska IFRS 9 mukaisen odotetun tappion varauksen ei odoteta ylittävän vakavaraisuudessa laskettua odotettua tappiota ja käytettyjen lattiatasojen vaikutusta. Lisäksi Euroopan Komission marraskuussa 2016 antama muutosehdotus vakavaraisuusasetukseen (CRR) sisältää mahdollisuuden IFRS 9 arvonalentumislaskennan vaikutusten vaiheittaiseen huomiointiin CET 1 -tunnusluvun laskennassa.

Suojauslaskenta

OP Yrityspankki tulee portfoliosuojauksen osalta jatkamaan IAS 39 mukaista suojuslaskentaa. Muilta osin päätöstä siirtymisestä IFRS 9 mukaiseen suojuslaskentaan ei ole vielä tehty.

Liite 2 Tunnusluvut ja niiden laskentakaavat

	1–3/ 2017	1–3/ 2016
Oman pääoman tuotto (ROE), %	11,1	9,7
Oman pääoman tuotto (ROE) käyvin arvoin, %	10,8	9,8
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,70	0,60
Kulujen osuus tuotoista, %	50	50
Henkilöstö keskimäärin	2 455	2 301

VAIHTOEHTOISET TUNNUSLUVUT

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) uudet ohjeet vaihtoehtoisista tunnusluvuista tulivat voimaan 3.7.2016. Vaihtoehtoisia tunnuslukuja esitetään kuvaamaan liiketoiminnan taloudellista kehitystä ja parantamaan vertailukelpoisuutta eri raportointikausien välillä. Vaihtoehtoisia tunnuslukuja ei tulisi pitää korvaavina mittareina verrattuna IFRS-tilinpäätösnormistossa määriteltyihin tunnuslukuihin.

Käytettyjen vaihtoehtoisten tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty alla ja ne vastaavat sisällöltään aikaisemmin esitettyjä tunnuslukuja.

Oman pääoman tuotto (ROE), %	<u>Tilikauden tulos</u> Oma pääoma (tilikauden alun ja lopun keskiarvo)	x 100
Oman pääoman tuotto (ROE) käyvin arvoin, %	<u>Tilikauden laaja tulos</u> Oma pääoma (tilikauden alun ja lopun keskiarvo)	x 100
Koko pääoman tuotto (ROA), %	<u>Tilikauden tulos</u> Taseen loppusumma keskimäärin (tilikauden alun ja lopun keskiarvo)	x 100
Kulujen osuus tuotoista, %	<u>Kulut yhteensä</u> Tuotot yhteensä	x 100
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %	<u>Saamisten arvonalentumiset x (tilikauden päivät/katsauskauden päivät)</u> Luotto- ja takauskanta katsauskauden lopussa	x 100
Vahinkovakuutuksen tunnusluvut:		
Vahinkosuhde (ilman perustekorkokulua), %	<u>Korvaukset ja korvausten hoitokulut</u> Vakuutusmaksutuotot (netto)	x 100
Liikekulusuhde, %	<u>Liikekulut + poistot/oikaisuut yrityskaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä</u> Vakuutusmaksutuotot (netto)	x 100
Riskisuhde (ilman perustekorkokulua), %	<u>Korvaukset pl. korvausten selvittelykulut</u> Vakuutusmaksutuotot (netto)	x 100
Yhdistetty kulusuhde (ilman perustekorkokulua), %	Vahinkosuhde + liikekulusuhde Riskisuhde + toimintakulusuhde	
Toimintakulusuhde, %	<u>Liikekulut ja korvausten selvittelykulut</u> Vakuutusmaksutuotot (netto)	x 100
Operatiivinen vahinkosuhde, %	<u>Korvauskulut pl. laskuperustemuutokset</u> Vakuutusmaksutuotot pl. laskuperustemuutokset (netto)	x 100

Operatiivinen liikekulusuhde, %	$\frac{\text{Liikekulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot pl. laskuperustemuutokset (netto)}} \times 100$
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde, %	Operatiivinen vahinkosuhde + operatiivinen liikekulusuhde Operatiivinen riskisuhde + operatiivinen toimintakulusuhde
Operatiivinen riskisuhde (ilman perustekorkokulua), %	$\frac{\text{Korvaukset pl. korvausten selvittelykulut ja laskuperustemuutokset}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto) pl. laskuperustemuutokset}} \times 100$
Operatiivinen toimintakulusuhde, %	$\frac{\text{Liikekulut ja korvausten selvittelykulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto) pl. laskuperustemuutokset}} \times 100$
ERILLISLASKENTAAN PERUSTUVAT TUNNUSLUVUT	
Vakavaraisuussuhde, %	$\frac{\text{Omat varat yhteensä}}{\text{Kokonaisriski}} \times 100$
Tier 1 –vakavaraisuussuhde, %	$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (Tier 1)}}{\text{Kokonaisriski}} \times 100$
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde, %	$\frac{\text{Ydinpääoma (CET 1)}}{\text{Kokonaisriski}} \times 100$
Solvenssisuhde, %	$\frac{\text{Omat varat}}{\text{Vakavaraisuuspääomavaatimus (SCR)}} \times 100$
Vähimmäisomavaraisuusaste (leverage ratio), %	$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (T1)}}{\text{Vastuiden määrä}} \times 100$
Maksuvalmiusvaatimus (LCR), %	$\frac{\text{Likvidit varat}}{\text{Likviditeetin ulosvirtaukset - likviditeetin sisäänvirtaukset stressitilanteessa}} \times 100$
Taloudellisen pääomavaateen tuotto, %	$\frac{\text{Tulos + asiakasbonukset verojen jälkeen (12 kk liukuva)}}{\text{Keskimääräinen taloudellinen pääomavaade}} \times 100$

VAHINKOVAKUUTUKSEN OPERATIIVINEN TULOS

	1–3/ 2017	1–3/ 2016	Muutos %	1–12/ 2016
Milj. €				
Vakuutusmaksutuotot	350	347	0,8	1 418
Korvauskulut	-265	-245	8,3	-979
Liikekulut	-69	-63	9,6	-263
Aineettomien poisto-oikaisu	-5	-5	0,0	-21
Vakuutustekninen kate	10	34	-69,8	154
Sijoitustuotot ja -kulut	39	30	28,4	102
Muut tuotot ja kulut	-6	-5	28,0	-25
Tulos ennen veroja	42	59	-28,3	231
Käyvän arvon rahaston muutos, brutto	-10	17	-156,2	69
Tulos ennen veroja käyvin arvoin	33	76	-57,1	300

Vahinkovakuutuksen tunnuslukujen laskennassa käytetään vahinkovakuutusyhtiöiden toimintokohtaisia kuluja, joita ei esitetä samalla periaatteella konsernin tuloslaskelmassa.

Liite 3 Korkokate

Milj. €	1–3/ 2017	1–3/ 2016
Korkotuotot		
Saamiset luottolaitoksilta	11	10
Saamiset asiakkailta		
Lainat	79	70
Rahoitusleasingsaamiset	4	5
Arvoltaan alentuneet lainat ja muut sitoumukset	0	0
Saamistodistukset		
Kaupankäynti	2	2
Myytävissä olevat	25	31
Eräpäivään asti pidettävät	0	0
Lainat ja saamiset	0	0
Johdannaissopimukset		
Kaupankäyntitarkoituksessa pidetyt	216	307
Käyvän arvon suojaus	-30	-31
Rahavirran suojaus	2	2
Rahavirran suojauksen tehoton osuus	0	0
Muut	2	1
Yhteensä	310	398
Korkokulut		
Velat luottolaitoksille	26	15
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjatut rahoitusvelat	0	0
Velat asiakkaille	0	2
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	50	45
Velat, joilla on huonompi etuoikeus		
Pääomalainat	1	3
Muut	11	11
Johdannaissopimukset		
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	218	298
Käyvän arvon suojaus	-36	-37
Muut	-17	
Muut	3	1
Yhteensä	255	338
Korkokate ilman suojauslaskennan arvostuseriä	55	60
Suojaavat johdannaiset	15	-93
Suojauskohteiden arvonmuutokset	-15	93
Korkokate	55	60

Liite 4 Vakuutuskate

Milj. €	1-3/ 2017	1-3/ 2016
Vahinkovakuutusmaksutuotot, netto		
Vakuutusmaksutulo	615	616
Jälleenvakuuttajien osuus	-10	-9
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-266	-269
Jälleenvakuuttajien osuus	11	9
Yhteensä	350	347
Vahinkovakuutuskorvaukset, netto		
Maksetut korvaukset	-233	-214
Jälleenvakuuttajien osuus	2	3
Korvausvastuun muutos	-15	-16
Jälleenvakuuttajien osuus	8	5
Yhteensä	-238	-222
Vahinkovakuutuksen muut erät	-1	-2
Vakuutuskate yhteensä	111	123

Liite 5 Nettopalkkiotuotot

Milj. €	1–3/ 2017	1–3/ 2016
Palkkiotuotot		
Luotonanto	10	10
Talletukset	0	0
Maksuliike	7	7
Arvopapereiden välitys	5	2
Arvopapereiden liikkeeseen lasku	1	2
Rahastot	0	0
Omaisuudenhoito ja lainopilliset tehtävät	3	3
Takaukset	3	3
Vakuutusten välitys	4	4
Muut	3	1
Yhteensä	36	33
Palkkiokulut		
Maksuliike	2	3
Arvopapereiden välitys	2	1
Arvopapereiden liikkeeseen lasku	1	0
Omaisuudenhoito ja lainopilliset tehtävät	1	1
Vakuutustoiminta	19	18
Muut	13	3
Yhteensä	38	26
Nettopalkkiotuotot yhteensä	-2	7

Liite 6 Sijoitustoiminnan nettotuotot

Milj. €	1–3/ 2017	1–3/ 2016
Myytavissä olevien varojen nettotuotot		
Saamistodistukset	23	27
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	17	2
Osingot ja voitto-osuudet	21	11
Arvon alentumiset ja niiden peruutukset	-3	-5
Yhteensä	59	35
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien nettotuotot		
Vakuutustoiminta		
Saamistodistukset	-3	
Johdannaiset	3	-6
Pankkitoiminta ja Muu toiminta		
Arvopaperikauppa	40	7
Valuuttatoiminta	8	9
Sijoituskiinteistöt	4	1
Yhteensä	51	11
Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavien nettotuotot		
Lainat ja muut saamiset	1	1
Arvon alentumiset ja niiden peruutukset	0	0
Yhteensä	2	1
Vahinkovakuutuserät		
Diskonttauksen purkautuminen	-8	-9
Yhteensä	-8	-9
Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	103	38

Liite 7 Saamisten arvonalentumiset

Milj. €	1-3/ 2017	1-3/ 2016
Luotto- tai takaustappioina poistetut saamiset	0	0
Palautukset poistetuista saamisista	0	0
Saamiskohtaisten arvonalentumisten lisäys	2	7
Saamiskohtaisten arvonalentumisten vähennys	0	1
Ryhmäkohtaiset arvonalentumiset	3	-1
Saamisten arvonalentumiset yhteensä	4	8

Liite 8 Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu

Varat, milj. €	Lainat ja saamiset	Erä-päivään asti pidettävät	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat*	Myytävissä olevat	Suojaavat johdannaiset	Yhteensä
Käteiset varat	11 845					11 845
Saamiset luottolaitoksilta	8 097					8 097
Johdannaissopimukset			3 898		342	4 240
Saamiset asiakkailta	19 275					19 275
Saamistodistukset		53	927	14 378		15 358
Oman pääoman ehtoiset instrumentit				779		779
Muut rahoitusvarat	2 669					2 669
Rahoitusvarat	41 886	53	4 825	15 157	342	62 263
Muut kuin rahoitusinstrumentit						1 324
Yhteensä 31.3.2017	41 886	53	4 825	15 157	342	63 587

Varat, milj. €	Lainat ja saamiset	Erä-päivään asti pidettävät	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat*	Myytävissä olevat	Suojaavat johdannaiset	Yhteensä
Käteiset varat	9 336					9 336
Saamiset luottolaitoksilta	9 458					9 458
Johdannaissopimukset			4 292		386	4 678
Saamiset asiakkailta	18 702					18 702
Saamistodistukset		79	975	15 127		16 182
Oman pääoman ehtoiset instrumentit			0	807		807
Muut rahoitusvarat	2 520					2 520
Rahoitusvarat	40 017	79	5 268	15 934	386	61 684
Muut kuin rahoitusinstrumentit						1 290
Yhteensä 31.12.2016	40 017	79	5 268	15 934	386	62 974

* Taseen erä sijoitusomaisuus sisältää vahinkovakuutuksen käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat saamistodistukset ja oman pääoman ehtoiset instrumentit.

Velat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Muut velat	Suojaavat johdannaiset	Yhteensä
Velat luottolaitoksille		11 464		11 464
Johdannaissopimukset	3 693		249	3 942
Velat asiakkaille		16 863		16 863
Vakuutusvelka		3 288		3 288
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		19 090		19 090
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 589		1 589
Muut rahoitusvelat		2 799		2 799
Rahoitusvelat	3 694	55 092	249	59 035
Muut kuin rahoitusvelat				640
Yhteensä 31.3.2017	3 694	55 092	249	59 675

Velat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Muut velat	Suojaavat johdannaiset	Yhteensä
Velat luottolaitoksille		10 332		10 332
Johdannaissopimukset	4 056		341	4 398
Velat asiakkaille		16 178		16 178
Vakuutusvelka		3 008		3 008
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		19 826		19 826
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 592		1 592
Muut rahoitusvelat		3 022		3 022
Rahoitusvelat	4 057	53 957	341	58 355
Muut kuin rahoitusvelat				614
Yhteensä 31.12.2016	4 057	53 957	341	58 969

Yleiseen liikkeeseen laskettuihin velkakirjoihin sisältyvät joukkovelkakirjalainat on arvostettu kirjanpidossa jaksotettuun hankintamenoon. Näille velkakirjoille markkinoilta saatavilla olevan informaation ja vakiintuneiden arvostusmenetelmien avulla arvioitu käypä arvo maaliskuun lopussa oli 244 miljoonaa euroa (245) kirjanpitoarvoa suurempi. Huonommalla etuoikeudella olevat velat on arvostettu jaksotettuun hankintamenoon. Näiden käyvät arvot ovat jaksotettua hankintamenoa suuremmat, mutta luotettavien käypien arvojen määrittämiseen liittyy epävarmuutta.

Liite 9 Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen rahoitusinstrumenttien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti

Varojen käyvät arvot 31.3.2017, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	458	85	384	927
Johdannaissopimukset	1	4 087	152	4 240
Myytäviksi olevat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	421	68	290	779
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	12 375	1 682	321	14 378
Yhteensä	13 255	5 921	1 147	20 324

Varojen käyvät arvot 31.12.2016, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	472	495	8	975
Johdannaissopimukset	6	4 512	160	4 678
Myytäviksi olevat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	464	61	281	807
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	11 276	3 525	326	15 127
Yhteensä	12 218	8 594	776	21 588

Velkojen käyvät arvot 31.3.2017, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Muut		1		1
Johdannaissopimukset	7	3 838	97	3 942
Yhteensä	7	3 839	97	3 943

Velkojen käyvät arvot 31.12.2016, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Muut		0		0
Johdannaissopimukset	10	4 280	107	4 398
Yhteensä	10	4 280	107	4 398

Taso 1: Noteeratut markkinahinnat

Hierarkiatasoon 1 ryhmitellyt erät koostuvat pörseissä listatuista osakkeista, noteeratuista yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten velkapapereista sekä pörssijohdannaisista. Kyseisten instrumenttien käypä arvo määräytyy toimivilta markkinoilta saatavien noteerausten perusteella.

Taso 2: Arvostusmenetelmät havainnoitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, jotka perustuvat luotettaviin laskentaparametreihin. Hierarkiatasoon 2 luokiteltujen instrumenttien käyvällä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta, tai arvoa, joka on laskettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti arvioitavissa. Tähän hierarkiatasoon on luokiteltu suurin osa OP Yrityspankki -konsernin OTC-johdannaisista sekä yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten noteeratut velkapaperit, joita ei ole luokiteltu tasolle 1.

Taso 3: Arvostusmenetelmät ei havainnoitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Hierarkiatason 3 luokitellut instrumentit arvostetaan hinnoittelumalleilla, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Lisäksi tasolle 3 luokitellaan velkapapereita, joille noteerauksia on markkinoilla arvostuspäivänä vain vähän tai ei ollenkaan. Kyseiseen tasoryhmään sisällytetään kompleksisemmat OTC-johdannaiset sekä sellaiset pitkän maturiteetin johdannaiset, joiden arvostuksessa käytettyä markkinadataa on jouduttu ekstrapoloimaan, tietyt private equity-sijoitukset, epälikvidit lainat, strukturoidut lainat ml. arvopaperistetut lainat ja strukturoidut velkakirjat sekä hedge-rahastot. Tason 3 käypä arvo perustuu kolmannelta osapuolelta saatavaan hintatietoon.

Siirrot käyvän arvon arvostuksen tasojen välillä

Siirrot eri hierarkiatasojen välillä katsotaan tapahtuneen siirron aiheuttaman tapahtuman tai olosuhteiden muutoksen toteutumispäivänä.

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta (Taso 3)

Erittely rahoitusvaroista ja rahoitusveloista

Rahoitusvarat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Johdannais-sopimukset	Myytavissä olevat	Varat yhteensä
Avaava tase 1.1.2017	8	160	608	776
Tuloslaskelman nettotuotot	3	-8	2	-3
Laajan tuloslaskelman nettotuotot			-3	-3
Hankinnat			27	27
Myynnit			-15	-15
Lyhennykset			-7	-7
Siirrot tasoon 3	373		44	417
Siirrot tasosta 3			-45	-45
Päättävä tase 31.3.2017	384	152	611	1 147

Rahoitusvelat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Johdannais-sopimukset	Velat yhteensä
Avaava tase 1.1.2017		107	107
Tuloslaskelman nettotuotot		-10	-10
Päättävä tase 31.3.2017		97	97

Erittely nettotuotoista tuloslaskelmaerittäin 31.3.2017

Milj. €	Korkokate	Sijoitus-toiminnan nettotuotot	Laaja tuloslaskelma/Käyvän arvon rahaston muutos	Nettotuotot kauden lopussa hallussa olevista varoista ja veloista
Realisoituneet nettotuotot	3			3
Realisoitumattomat nettotuotot	2	2	-3	2
Nettotuotot kaudelta	5	2	-3	4

Hierarkiatason 3 johdannaiset ovat asiakkaiden tarpeisiin strukturoituja johdannaisia, joiden markkinariski on katettu vastaavalla johdannaisoppimuksella. Tulosvaikutusta avoimesta markkinariskistä ei synny. Tason 3 johdannaiset liittyvät OP Yrityspankin liikkeeseen laskemiin strukturoituihin joukkovelkakirjalainoihin, joiden tuotto määräytyy kytketyn johdannaisen arvonkehityksen perusteella. Näiden kytkettyjen johdannaisien arvonmuutosta ei ole esitetty yllä olevassa taulukossa. Lisäksi tasolle 3 on luokiteltu pitkän maturiteetin johdannaisia, joiden arvostuksessa käytettyä markkinadataa on jouduttu ekstrapoloimaan.

Arvostustekijöiden muutokset

Arvostusmenetelmissä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden 2017 aikana.

Liite 10 Johdannaissopimukset

	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot*	
	Alle 1 v	1–5v	>5v	Yhteensä	Varat	Velat
31.3.2017, milj. €						
Korkojohdannaiset, josta	40 123	93 064	68 139	201 326	3 691	3 609
Keskusvastapuoliselvitetävät	6 102	38 582	30 599	75 283	1 040	1 260
Valuuttajohdannaiset	36 423	11 470	3 604	51 498	1 539	1 574
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	5	1		6	1	
Luottojohdannaiset	16	215	9	240	11	7
Muut johdannaiset	364	408	2	774	63	19
Johdannaiset yhteensä	76 931	105 159	71 755	253 845	5 305	5 210

	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot*	
	Alle 1 v	1–5v	>5v	Yhteensä	Varat	Velat
31.12.2016, milj. €						
Korkojohdannaiset, josta	43 438	89 073	67 384	199 895	4 113	4 047
Keskusvastapuoliselvitetävät	7 919	33 999	30 761	72 679	1 186	1 335
Valuuttajohdannaiset	29 989	11 607	3 644	45 241	1 693	1 676
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset		6		6	1	
Luottojohdannaiset	19	296	13	328	10	7
Muut johdannaiset	285	553	2	840	64	23
Johdannaiset yhteensä	73 732	101 535	71 043	246 310	5 881	5 753

* Käyvät arvot sisältävät kertyneet korot, jotka esitetään muissa varoissa tai varauksissa ja muissa veloissa. Lisäksi keskusvastapuoliselvityksessä olevien johdannaisten käyvät arvot on netotettu taseessa.

Liite 11 Rahoitusvarat ja -velat, jotka vähennetty toisistaan tai joita koskee toimeenpantavissa oleva yleinen nettoutusjärjestely

Rahoitusvarat

	Rahoitusvarojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa					
	Rahoitus- varojen bruttomäärä	Rahoitusvelkojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusvaroista*	Taseessa esitettävä netto- määrä**	Johdan- naisyleis- sopimuk- set***	Saadut vakuudet	Nettomäärä
31.3.2017, milj. €						
Johdannaiset	5 270	-1 030	4 240	-2 148	-1 045	1 047

	Rahoitusvarojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa					
	Rahoitus- varojen bruttomäärä	Rahoitusvelkojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusvaroista*	Taseessa esitettävä netto- määrä**	Johdan- naisyleis- sopimuk- set***	Saadut vakuudet	Nettomäärä
31.12.2016, milj. €						
Johdannaiset	5 829	-1 151	4 678	-2 472	-1 177	1 030

Rahoitusvelat

	Rahoitusvelkojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa					
	Rahoitus- velkojen bruttomäärä	Rahoitusvarojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusveloista*	Taseessa esitettävä netto- määrä**	Johdan- naisyleis- sopimuk- set***	Annetut vakuudet	Nettomäärä
31.3.2017, milj. €						
Johdannaiset	5 191	-1 249	3 942	-2 148	-1 079	716

	Rahoitusvelkojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa					
	Rahoitus- velkojen bruttomäärä	Rahoitusvarojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusveloista*	Taseessa esitettävä netto- määrä**	Johdan- naisyleis- sopimuk- set***	Annetut vakuudet	Nettomäärä
31.12.2016, milj. €						
Johdannaiset	5 704	-1 307	4 398	-2 472	-1 139	786

* Mukaan lukien käteisvaroihin sisältyvä päivittäin selvitettyjen johdannaisten nettomäärä yhteensä -221 (-147) miljoonaa euroa.

** Käyvät arvot ilman kertyneitä korkoja.

*** Käytäntönä on solmia johdannaisyleissopimukset kaikkien johdannaisvastapuolien kanssa.

OTC-johdannaisten keskusvastapuoliselvitys

Helmikuussa 2013 siirryttiin EMIR-asetuksen (Regulation (EU) No 648/2012) mukaiseen keskusvastapuoliselvitykseen. Finanssivastapuolten kanssa solmitut standardiehtoiset OTC-johdannaiskaupat selvitetään London Clearing House:n kanssa. Toimintamallissa johdannaisten vastapuoleksi muuttuu päivittäisen selvitysprosessin päätteeksi keskusvastapuoli, jonka kanssa netotetaan johdannaisten päiväkohtaiset maksut. Lisäksi päivittäin joko maksetaan tai saadaan vakuus, joka vastaa avointen sopimusten käypien arvojen muutosta (variation margin). Keskusvastapuoliselvityksessä olevat korkojohdannaiset esitetään nettona taseessa.

Muut kahdenvälisesti selvittävät OTC-johdannaiset

Konsernin ja muiden asiakkaiden välisiin johdannaiskauppoihin sekä sellaisiin johdannaiskauppoihin, joita asetuksen mukainen keskusvastapuoliselvitys ei koske, sovelletaan joko ISDA:n, konsernin omaa tai Finanssialan Keskusliiton johdannaisyleissopimusta. Näiden sopimusten perusteella johdannaisten maksuja voidaan netottaa transaktiokohtaisesti maksupäivittäin ja vastapuolen maksukyvyttömyys- ja konkurssitilanteissa. Sopimusehdoissa voidaan lisäksi vastapuolikohtaisesti sopia vakuuksista. Nämä johdannaiset esitetään taseessa bruttoperusteisesti.

Liite 12 Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sekä ongelmasaamiset

	Ei arvон- alennettu (brutto)	Arvon- alennettu (brutto)	Yhteensä	Saamis- kohtaiset arvonalen- tumiset	Saamisryh- mäkohtaiset arvon- alentumiset	Tase- arvo
31.3.2017, milj. €						
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta						
Saamiset luottolaitoksilta	8 099		8 099		2	8 097
Saamiset asiakkailta, josta	18 007	243	18 250	220	26	18 003
pankkitakaussaamiset	0	2	2	2	0	0
Rahoitusleasing	1 272		1 272			1 272
Yhteensä	27 378	243	27 621	220	28	27 373
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sektoreittain						
Yritykset	15 938	241	16 180	220	14	15 946
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	9 151		9 151		2	9 149
Kotitaloudet	1 585	1	1 586	1	11	1 575
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	322	0	322	0	0	322
Julkisyhteisöt	382		382		0	382
Yhteensä	27 378	243	27 621	220	28	27 373
	Ei arvon- alennettu (brutto)	Arvon- alennettu (brutto)	Yhteensä	Saamis- kohtaiset arvonalen- tumiset	Saamisryh- mäkohtaiset arvon- alentumiset	Tase- arvo
31.12.2016, milj. €						
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta						
Saamiset luottolaitoksilta	9 460		9 460		2	9 458
Saamiset asiakkailta, josta	17 434	243	17 677	219	23	17 435
pankkitakaussaamiset	0	2	2	2	0	0
Rahoitusleasing	1 268		1 268			1 268
Yhteensä	28 161	243	28 405	219	25	28 160
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sektoreittain						
Yritykset	15 463	242	15 706	218	12	15 475
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	10 467		10 467		2	10 464
Kotitaloudet	1 558	1	1 559	1	11	1 548
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	290	0	290	0	0	290
Julkisyhteisöt	383		383		0	383
Yhteensä	28 161	243	28 405	219	25	28 160

	Terveet ("performing") saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta (brutto)	Järjestä- mättömät ("non-per- forming") saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta (brutto)	Saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta yhteensä (brutto)	Saamis- kohtaiset arvonalen- tumiset	Saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta (netto)
Ongelmasaamiset 31.3.2017, milj. €					
Yli 90 pv erääntyneet saamiset		105	105	94	11
Todennäköisesti maksamatta jäävät		254	254	121	133
Lainanhoitajoustot	47	21	67	5	62
Yhteensä	47	380	427	220	206

	Terveet ("performing") saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta (brutto)	Järjestä- mättömät ("non-per- forming") saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta (brutto)	Saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta yhteensä (brutto)	Saamis- kohtaiset arvonalen- tumiset	Saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta (netto)
Ongelmasaamiset 31.12.2016, milj. €					
Yli 90 pv erääntyneet saamiset		95	95	81	13
Todennäköisesti maksamatta jäävät		268	268	133	135
Lainanhoitajoustot	35	20	55	5	50
Yhteensä	35	382	417	219	198

Tunnusluku, %	31.3.2017	31.12.2016
Saamiskohtaiset arvonalentumiset, % ongelmasaamisista	51,7 %	52,6 %

Yli 90 pv erääntyneenä saamisena raportoidaan jäljellä oleva pääoma sellaisesta saamisesta, jonka korko tai pääoma on ollut erääntyneenä ja maksamatta yli kolme kuukautta. Todennäköisesti maksamatta jäävinä sopimuksina raportoidaan heikoimpien luottoluokkien (henkilöasiakkailta F ja muilla 11–12) omaavat sopimukset. Lainanhoitajoustoina raportoidaan saamiset, joiden ehtoja on neuvoteltu uudelleen asiakkaan heikentyneestä maksukyvyystä johtuen. Uudelleen neuvoteltujen saamisten lainaehtoja on helpotettu asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuen esimerkiksi myöntämällä lyhennysvapaa, jonka kesto on 6–12 kk.

Liite 13 Vakuutustoiminnan velat

Milj. €	31.3.2017	31.12.2016
Korvausvastuu		
Eläemuotoinen korvausvastuu	1 439	1 434
Muu korvausvastuu	1 014	988
Korkotäydennys (vastuuvelan suojien arvo)	-9	8
Yhteensä	2 444	2 430
Vakuutusmaksuvastuu	845	578
Yhteensä	3 288	3 008

Liite 14 Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Milj. €	31.3.2017	31.12.2016
Joukkovelkakirjalainat	10 173	11 738
Sijoitus- ja yritystodistukset sekä ECP:t	8 916	8 088
Yhteensä	19 090	19 826

Liite 15 Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen

Myytävissä olevat rahoitusvarat				
	Saamis- todistukset	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	Rahavirran suojaus	Yhteensä
Milj. €				
Avaava tase 1.1.2017	85	106	6	197
Käyvän arvon muutokset	4	14	1	20
Tuloslaskelmaan siirretyt myyntivoitot	-6	-15		-21
Tuloslaskelmaan siirretyt arvonalennukset		1		1
Siirrot korkokatteeseen			-1	-1
Laskennalliset verot	0	0	0	0
Päättävä tase 31.3.2017	84	106	6	196

Myytävissä olevat rahoitusvarat				
	Saamis- todistukset	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	Rahavirran suojaus	Yhteensä
Milj. €				
Avaava tase 1.1.2016	32	77	11	120
Käyvän arvon muutokset	31	-16	2	17
Tuloslaskelmaan siirretyt myyntivoitot	-9	-7		-16
Tuloslaskelmaan siirretyt arvonalennukset		4		4
Siirrot korkokatteeseen			-2	-2
Laskennalliset verot	-4	4	0	-1
Päättävä tase 31.3.2016	49	62	11	122

Käyvän arvon rahasto ennen veroja oli 244 miljoonaa euroa (245) ja siihen liittyvä laskennallinen verovelka oli 48 miljoonaa euroa (49). Katsauskauden lopussa käyvän arvon rahastossa oli oman pääoman ehtoisten instrumenttien positiivisia arvonmuutoksia yhteensä 137 miljoonaa euroa (139) ja negatiivisia arvonmuutoksia yhteensä 6 miljoonaa euroa (7).

Negatiivinen käyvän arvon rahasto purkautuu omaisuuden arvonnousujen, myyntitappioiden ja tulosvaikutteisten arvonalentumiskirjausten kautta.

Liite 16 Annetut vakuudet

Milj. €	31.3.2017	31.12.2016
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Pantit	1	1
Muut	5 739	4 973
Annetut vakuudet yhteensä*	5 740	4 973
 Vakuudelliset johdannaisvelat	 1 269	 1 351
Vakuudelliset muut velat	4 071	3 443
Yhteensä	5 340	4 794

* Lisäksi keskuspankkiin on pantattu 6,1 miljardin euron kirjanpitoarvosta joukkovelkakirjalainoja, joista 1,5 miljardia euroa on päivän sisäisen limiitin vakuutena. Joukkovelkakirjalainat ovat nostettavissa ilman keskuspankin ennakkolupaa, joten niitä ei ole esitetty yllä olevassa taulukossa.

Liite 17 Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Milj. €	31.3.2017	31.12.2016
Takaukset	553	716
Takuuvastuut	1 499	1 460
Luottolupaukset	5 268	5 470
Lyhytaikaisiin kauppatahtumiin liittvät sitoumukset	388	344
Muut*	703	677
Yhteensä	8 411	8 667

* Josta vahinkovakuutustoiminnan sitoumukset pääomarahastoihin 182 miljoonaa euroa (156).

Liite 18 Luottolaitosvakavaraisuus

Luottolaitosvakavaraisuus on esitetty EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) (CRR) mukaisesti.

Omat varat, milj. €	31.3.2017	31.12.2016
OP Yrityspankki -konsernin oma pääoma	3 912	4 005
Poistetaan vakuutusyhtiöiden vaikutus omasta pääomasta	-307	-279
Käyvän arvon rahasto, rahavirran suojaus	-6	-6
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	3 600	3 720
Aineettomat hyödykkeet	-77	-76
Eläkevastuun ylikate ja arvostusoikaisu	-19	-23
Ennakoitu voitonjako	-54	-201
Arvonalentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-128	-126
Ydinpääoma (CET1)	3 321	3 295
Pääomalainat, joihin sovelletaan siirtymäsäännöstä	137	140
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	137	140
Ensisijainen pääoma (T1)	3 458	3 435
Debentuurilainat	1 176	1 193
Toissijainen pääoma (T2)	1 176	1 193
Omat varat yhteensä	4 634	4 628

Pääomalainoihin on sovellettu vanhoja pääomainstrumentteja koskevia siirtymäsäännöksiä.

Kokonaisriski, milj. €	31.3.2017	31.12.2016
Luotto- ja vastapuoliriski	19 715	19 354
Standardimenetelmä (SA)	1 884	1 861
Valtio- ja keskuspankkivastuut	33	33
Luottolaitosvastuut	65	51
Yritysvastuut	1 653	1 623
Vähittäisvastuut	11	12
Muut *	43	64
Sisäisten luottoluokitusten menetelmä (IRB)	17 831	17 493
Luottolaitosvastuut	1 164	1 141
Yritysvastuut	11 856	11 551
Vähittäisvastuut	1 001	983
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset **	3 744	3 741
Muut	67	77
Markkina- ja selvitysriski, standardimenetelmä	1 491	1 329
Operatiivinen riski, standardimenetelmä	1 266	1 163
Vastuun arvonoikaus (CVA)	293	253
Kokonaisriski yhteensä	22 765	22 099

* Muiden vastuiden riskipainosta 42 miljoonaa (45) euroa on laskennallisia verosaamisia, jotka käsitellään 250 prosentin riskipainolla ydinpääomista vähentämisen sijaan.

** Oman pääoman ehtoisten sijoitusten riskipaino sisältää 3,7 miljardia euroa OP Ryhmän sisäisistä vakuutusyhtiösijoituksista.

Suhdeluvut, %	31.3.2017	31.12.2016
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	14,6	14,9
Tier 1 -vakavaraisuussuhde	15,2	15,5
Vakavaraisuussuhde	20,4	20,9

Suhdeluvut ilman siirtymäsäännöksiä, %	31.3.2017	31.12.2016
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	14,6	14,9
Tier 1 -vakavaraisuussuhde	14,6	14,9
Vakavaraisuussuhde	19,8	20,3

Pääomavaatimus, milj. €	31.3.2017	31.12.2016
Omat varat	4 634	4 628
Pääomavaatimus	2 403	2 327
Puskuri pääomavaatimuksiin	2 231	2 301

Pääomavaatimus muodostuu minimivaatimuksesta 8 prosenttia, kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta 2,5 prosenttia ja ulkomaisten vastuiden maakohtaisista muuttuvista lisäpääomavaatimuksista.

Liite 19 Vastuut luottoluokittain

Yritysvastuut luottoluokittain (FIRB)

31.3.2017

Luottoluokka	Vastuu- arvo, (EAD) milj. €	CF, keski- määrin, %	PD, keski- määrin, %	LGD, keski- määrin, %	Riskipaino- tetut erät, milj. €	Riskipaino, keski- määrin, %	Odotetut tappiot, milj. €
1,0-2,0	947	92,4	0,0	44,7	143	15,1	0
2,5-5,5	13 030	74,3	0,2	44,2	4 908	37,7	10
6,0-7,0	3 827	71,6	1,2	44,2	3 614	94,5	21
7,5-8,5	2 088	69,4	4,2	44,4	2 886	138,2	38
9,0-10,0	132	58,2	21,0	44,0	304	231,0	12
11,0-12,0	368	52,0	100,0	46,2			170
Yhteensä	20 391	73,7	0,9	44,3	11 856	59,2	251

31.12.2016

Luottoluokka	Vastuu- arvo, (EAD) milj. €	CF, keski- määrin, %	PD, keski- määrin, %	LGD, keski- määrin, %	Riskipaino- tetut erät, milj. €	Riskipaino, keski- määrin, %	Odotetut tappiot, milj. €
1,0-2,0	1 028	92,5	0,0	44,7	154	15,0	0
2,5-5,5	13 003	74,9	0,2	44,3	4 956	38,1	10
6,0-7,0	3 671	71,4	1,2	44,1	3 440	93,7	19
7,5-8,5	1 932	69,6	4,4	44,5	2 732	141,4	38
9,0-10,0	116	54,3	22,7	44,7	268	230,8	12
11,0-12,0	374	53,2	100,0	46,1			173
Yhteensä	20 124	74,0	0,9	44,3	11 551	58,5	252

Keskimääräisessä PD:ssä ja riskipainossa ei ole huomioitu maksukyvyttömiä eli luottoluokkia 11,0 ja 12,0.

Liite 20 Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuus

Milj. €	31.3.2017	31.12.2016
Hyväksyttävä oma varallisuus	1 045	983
Vakavaraisuuspääomavaatimus (SCR)		
Markkinariski	487	483
Vakuutusriski	295	293
Vastapuoliriski	31	31
Operatiivinen riski	43	43
Hajautushyödyt ja vaimennusvaikutus	-175	-164
Yhteensä	681	687
Puskuri SCR:ään	364	296
SCR-suhde, %	153	143
SCR-suhde, % (ilman siirtymäsääntöä)	138	127

Solvenssi II luvuissa on huomioitu siirtymäsäännökset ja ne ovat OP Ryhmän arvion mukaisia.

Liite 21 Lähipiiritapahtumat

OP Yrityspankki -konsernin lähipiiriin muodostavat emoyhtiö OP Osuuskunta, konserniin yhdistellyt tytäryhtiöt, osakkuusyhtiöt, hallintohenkilöt ja näiden läheiset perheenjäsenet sekä muut lähipiiriin kuuluvat yhteisöt. OP Yrityspankki -konsernin hallintohenkilöihin luetaan OP Yrityspankki Oyj:n toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet. Lähipiiriin luetaan myös yhtiöt, joissa hallintohenkilöllä tai hallintohenkilön läheisellä perheenjäsenellä on huomattava vaikutusvalta. Muihin lähipiiriin kuuluviin yhteisöihin luetaan OP-Eläkekassa, OP-Eläkesäätiö ja sisaryritykset OP Osuuskunta -konsernissa.

Lähipiirille myönnettyissä lainoissa noudatetaan normaaleja luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin.

Lähipiiriliiketoimissa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia 31.12.2016 jälkeen.

Taloudellinen informaatio 2017

Arvopaperin liikkeeseenlaskijan säännöllisen tiedonantovelvoitteen perusteella OP Yrityspankki Oyj julkaisee seuraavan taloudellisen informaation:

Vuoden 2017 osavuosikatsausten julkaisupäivät:

Osavuosikatsaus 1.1.–30.6.2017	2.8.2017
Osavuosikatsaus 1.1.–30.9.2017	1.11.2017

Helsingissä 27.4.2017

OP Yrityspankki Oyj
Hallitus

Lisätiedot:

Toimitusjohtaja Jouko Pölönen, puh. 010 253 2691

Viestintäjohtaja Carina Geber-Teir, puh. 010 252 8394

www.op.fi, www.pohjola.fi